

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVIII MARCH - KOVO 18, 1993 Nr. 10

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVOS RINKIMŲ IŠDAVOS

Antanas Dundzila

Mane pasiekė iš Lietuvos prieš prezidentinius rinkimus pradėtas rašyti, bet po rinkimų pabaigtas laiškas. Jį rašo kapą metų (60) skaičiuojantis profesionalas, jame yra įdomių teigimų, išvalgios aritmetikos. Prieš rinkimus laiško autorius rašo:

Manau, kad neteisingai daro P. Lozoraičio rinkimų štabas (ar komanda), priėmę brazauskininkų primestą ramią, "korektišką" žaidimo eigą. Juk pastarųjų komanda turi jau sukaupusi didelę (20% kitakalbių, visi Burokevičiaus partinukai, kadriškai nomenklatūrininkai ir kolūkių buvę pirmininkai) taškų persvarą – tad, kaip krepšinio rugtynėse, jiems palankus lėtas tempas, ramus žaidimas... Taigi, ir šiuose rinkimuose drg. Brazauskas iš karto turės 20% "forą" – jam tereikės surinkti 31% balsų, kai p. Lozoraičiui – bent 51%! Vistik latviai ir estai su savo pilietybės suteikimo reikalais pasirodė nepalyginamai akylesniais ir atsargesniais, negu mes...

Ir, laiško pabaigoje, jau žinant rinkimų duomenis:

...O jei skaičiuot pagal mano aritmetiką (be kita-taučių 20% balsų), tai p. Lozoraitis surinko 38%, o

Brazauskas 60-20=40%. Taigi, jei Landsbergio valdžia būtų visiems pilietybės nepadalinus, tai dabar lauk-tume naujo rinkimų tūro su naujais kandidatais...

Štai kokiuose skaičiavi-muose gal būtų glūdi šach-matų žaidime žinoma "už-nuodinto pėstininko" taktika: priešininko gundymui paau-kojama mažos reikšmės figū-ra, tačiau jos nukirtimas – baigmėje išlošta partija. Lietuvoje, gaila, ši užnuo-dyto pėstininko kombinaci-ja su pilietybe nepavyko. Lietuvoje buvo nusileista, pataikauta buvusiai soviet-i-jai, sovietų pelėdžiukams (DIRVA, 1992-X-6). Gi, labai galimas dalykas, kad tos pilietybės balsų bloku la-bai konkrečiai rinkimuose pasinaudojo neokomunistai ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų. O ką jau bekalbėti apie naujų rusų kariuome-nės dalinių įvedimą į Lietu-vą bei net Jeltsino naujausią būrnojimą Maskvoje apie reikalą turėti įtakos sferas... Latviai ir estai laikėsi prin-cipingiau (apie tai irgi rašy-ta DIRVOJE): pasaldintom ar užnuodintom pilietybėm jie svetimųjų nevilioja ir bent dabar turi tamybą oku-pantui nesusisudinusią val-džią.

Galvojant apie Presiden-

tą Brazauską, man vis per-šasi jo lyginimas su kaimy-ninės Lenkijos Jeruzelskiu. Jeruzelskis, kaip ir A. Bra-zauskas, buvo paskutinis komunistinės valdžios val-dovas. Jeruzelskis kalino Lenkijos landsbergį – Soli-darumo Walesą, o Brazaus-ko "anais" laikais buvo tero-rizuojami Lietuvos disiden-tai, blokuojamos Sąjūdžio sąskaitos banke ir t.t. Ir Je-ruzelskis ir Brazauskas bu-vo valdžion sovietų įtūpdy-ti, abiemis valdovams teko žiūrėti akis į Kremliaus valdovų grąšimus, tiems valdovams pataikauti, jų klausyti. Tautos spaudžia-mi, abu jie traukėsi iš Maskvos padalintų valdžios pozicijų. Tiesa, yra ir skir-tumų: Jeruzelskis su savo komunistų partija nenusine-šė lenkų komunistų partijos turto, tik kitu vardu tą parti-ją pavadinus: Lietuvos ko-munistai pasidarė neokomu-nistais – pasikrikštino LDDP. Antras didelis skir-tumas glūdi tame, kad Jeru-zelskis dabar sau tyliai gy-vena ir, pagal spaudą, rašo savo atsiminimus; Brazaus-kas – ką tik iškilmingai da-vė Lietuvos respublikos prezidento priesaiką.

Apie Jeruzelskį 1993 ko-vo 4 d. platoką straipsnį pa-talpino NEW YORK TI-MES. Korespondento John Darnton užklaustas, ar jis pakartotų savo 1981 m. pa-skelbtą karo stovio įvedimą, Jeruzelskis atsakė beveik kariškai: "Aš verčiau nusi-šaučiau!" Paminėjęs, kad šiais laikais jis jau išmintin-gesnis, kad "anais" laikais buvo sunku kitaip elgtis, jis tačiau savo valdymo laiko-tarpį ir ypač tuos visus vi-suomeninius konfliktus ši-taip apibūdino: "Man yra nepaprastai gaila. Tai buvo baisus sapnas ("nightma-re"). Man tas viskas liko di-dele našta, taip pasiliks iki mano gyvenimo pabaigos."

Toliau straipsnyje filoso-fuojama apie komunistinę doktriną, Lenkijos naujuo-sius milijonierius, žmonių turtą bei neturtą ir kt. Mini-ma dabartinėje Lenkijoje iš-augusi romantika apie prieš-karinę Lenkiją, tačiau čia pat pastebima, kad ir prieš 1939 viskas nebuvo rožėmis klota. Įdomu, kad Jeruzels-kis buvo lenkų parlamento komisijos kvočiamas apie karo stovio įvedimo teis-iškumą bei dingusius politibi-uro protokolus... "Man skau-džiausia dėl tų nukentėjusių (Nukelta į 4 psl.)

Lietuvos Ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis su žmonia Simutiene ir Misijos štabu sveikina Slovakijos ambasadorių, Kosta Rika ambasadorę ir Azerbaidžano ambasadorių.

KOMP. JERONIMO KAČINSKO NONETO PREMJERA AMERIKOJE

Ji įvyko kovo 4 d. Berk-lee Performance Center, Bostone, specialiai dedikuo-tame koncerte "Tribute to John Bavicchi and Jeroni-mas Kačinskas". Paskutinį kartą Nonetas skambėjo prieš 55 metus Londone B.B.C. Concert hall, 1938 m. Tarptautiniame moder-niosios muzikos festivalyje. Didžioji dalis partitūros per karą buvo prarasta ir tik da-bar prof. J. Bavicchi pastan-gomis pilnai restauruota. Šis antrasis kūrinio gimimas suteikė pelnyto džiaugsmo jo autoriui, kuris nebesiti-kėjo dar išgirsti prarastąjį Nonetą.

4-ių dalių Nonetą atliko Bostono kamerinė grupė Speaking in Tongues, iš-raiškiai ir subtiliai sugė-bėjo surasti atskirus spren-dimus ir suvesti į vieną har-moninę derinį. Ypač iš-dėmėtinos buvo smuiko (K. Kobayashi-Kirker), alto (P.

Delude) ir pučiamųjų obo-jaus (K. Halvorson) fagoto (J. Kirker) spalvinga inter-pretacija. Pasak Bavicchi "Tai monumentalus kūri-nys, turįs svarbią reikšmę XX amž. kamerinei muzi-kai. Taip buvo numatyta 1938 metais, taip tebėra ir šiandien." L.Ž.

Trečiadienį, šių metų kovo 3 d., Lietuvos ir Urugvajaus nuolatiniai atstovai Jungti-nėms Tautoms, ambasado-riai Anicetas Simutis ir B. Hugo Saguier-Caballero, Jungtinių tautų rūmuose New Yorke pasirašė susita-rimą, kuriuo Lietuva ir Urugvajus atstatė diplomati-nius santykius. O kovo 8 d. ambasadorius A. Simutis pasirašė susitarimą su Urugvajaus ambasadorium Ramiro Piriz-Ballon ir at-statė diplomatinis santy-kius tarp Lietuvos ir Urag-vajaus.

Konsulas Vaclovas Kleiza ir Ponia, Chicagoje švenčiant Lietuvos Nepriklausomybės šventę, sveikina su Portugalijos konsulu Albano C. Codho. Plačiau skaityk 4 psl.

J. Tamulaičio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO DIENAI PAMINĖTI** Kovo 11 dieną įvyko Seimo iškilmingas posėdis. Į jį pakviesti Kovo 11-osios dienos Akto signatarai, Seimo ir Vyriausybės nariai, Lietuvoje dirbantys užsienio diplomatai, politinių partijų ir judėjimų, religinių konfesijų atstovai, Seimui atskaitingų organizacijų vadovai. Kovo 11-osios Akto signatarams bus iškilmingai įteikti specialūs ženklai ir pažymėjimai istorinei datai Lietuvos gyvenime prisiminti. Prie Sausio 13-osios memorialo, ant mirusių Kovo 11-osios Akto signatarų Valerijono Šadreikos ir Česlovo Kudabos kapų bus padėta gėlių.

Po posėdžio Prezidentas Brazauskas įteikė Vyčio Kryžiaus ordinus Medininkuose žuvusiųjų giminėms ir artimiesiems.

• **KOVO 5 D. PAS LIETUVOS PREZIDENTA ALGIRDA BRAZAUSKĄ**, įvyko Demokratinės darbo partijos, Sąjūdžio, Krikščionių demokratų partijos, Socialdemokratų partijos, Demokratų partijos ir Lenkų sąjungos lyderių Metardo Čoboto, Povilo Katiliaus, Algirdo Katkaus, Ryšardo Meceikianeco, Gedimino Kirkilo, Sauliaus Pečeliūno ir Aloyzo Sakalo pasitarimas, kuriame taip pat dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas. Susitikimo metu buvo aptartos Politinės konsultacinės tarybos (PKT) prie Prezidento sudarymo galimybės, jos veiklos pobūdis, funkcijos, sprendimų priėmimo būdai, kiti klausimai.

Susitikimą pradėjęs Brazauskas pabrėžė, jog PKT tikslas – tartis, kaip geriau suprasti vienas kitą ir ieškoti visiems priimtinių sprendimų. PKT – ne konstitucinis organas, todėl pirmasis susitikimas yra niekuo neįpareigojantis jo dalyvius. Padaryta bendra išvada, kad PKT turėtų būti svarstomi patys aktualiausi valstybinės politikos klausimai. Tarybos posėdžiai vyks reguliariai, Prezidento kvietimu ar politinių lyderių iniciatyva, paprastai ne rečiau kaip kartą per mėnesį.

• **LIETUVOS VYRIAUSYBĖ IR UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA NUSTATĖ PAREIGYBINIUS ATLYGINIMUS** (be draudimo išlaidų) ambasadorose dirbantiems pareigūnams. Lietuvos ambasadoriaus atlyginimas 1.900 JAV dolerių, laikinojo reikalų patikėtinio – 1.760, o mažiausiai gaus valytojos ir kiemsargiai – po 520 dolerių. Beje ambasadoriaus sutuoktiniui dar mokama 0,4 ambasadoriaus atlyginimo, o kitų darbuotojų šeimos nariams – penktadalio. Atskiri numatyta skirti lėšų ambasadai išlaikyti, komandiruotėms, reprezentacijai. Ambasadų darbuotojų atlyginimai priklauso ir nuo šalies, kurioje jie dirba. Lietuvos ambasadoje Japonijoje taikomas 1,4 koeficientas, JAV – 1,1, Venesueloje – 0,6, Nepriklausomų Valstybių Sandraugos šalyse – 0,15.

• **PRADĖTA FORMUOTI LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTŪRĄ** Prezidento vyriausiuoju patarėju ir atstovu ypatingiesiems pavedimams paskirtas Raimundas Leonas Rajeckas. Jis gimė 1937 metais. Baigęs Kauno politechnikos institutą (dabar – Technologijos universitetas), dirbo gamyboje, vėliau Valstybiniame plano komitete organizavo mokslinius tyrimus, apgynė ekonomikos mokslų daktaro disertaciją. 1972 metais buvo išrinktas Vilniaus universiteto profesoriumi, 1980 metais Lietuvos Mokslų akademijos nariu korespondentu, 1987 metais – akademiku. 1989–92 metais – Mokslų Akademijos viceprezidentas.

Prezidento kanceliarijos vadovu paskirtas Vilniaus universiteto puslaidininkių probleminės laboratorijos vedėjas, 52 metų fizikos ir matematikos mokslų kandidatas Andrius Meškauskas. Jo pavaduotojas – 41 metų ekonomistas Antanas Valys.

Prezidento patarėju nacionalinio saugumo klausimais paskirtas Alvydas Sadeckas. Jam 43 metai. Yra baigęs Vilniaus universitetą, nuo 1975 metų dirbo Vidaus reikalų ministerijos pagrindinėse operatyvinėse tarnybose.

37 metų istorikas ir politologas Rimgaudas Geleževičius paskirtas Prezidento patarėju visuomeninių politinių procesų klausimais. Yra baigęs Pedagoginį institutą, dėstė politologiją Vilniaus technikos universitete, buvo "Tiesos" laikraščio politikos apžvalgininkas.

Numatoma, kad Prezidentūroje, įskaitant ir techninį personalą, dirbs apie 60 žmonių.

• **SEIMO UŽSIENIO REIKALŲ KOMITETAS PRITARĖ UŽSIENIO REIKALŲ MINISTRO POVILO GYLIO SIŪLYMUI SKIRTI ROMUALDĄ KOZYROVIČIŲ LIETUVOS NEPAPRASTUOJU IR ĮGALIOTU AMBASADORIUMI RUSIJOJE.** Šiomis dienomis šiuo reikalu laukiama Prezidento įsakymo.

Romualdas Kozyrovičius, 50 metų Lietuvos karaimas, turi inžinieriaus ekonomisto diplomą. Daug metų jis dirbo statybos organizacijose. Kazimieros Prunskienės vyriausybėje Romualdas Kozyrovičius buvo materialinių išteklių ministras. Pastaruoju metu yra "Baltijos biržos" prezidentas.

• **LIETUVOS VYRIAUSYBĖ PATVIRTINO PASIENIO ŽENKLĄ**, kuriuo vietovėse žymima Lietuvos Respublikos valstybės siena. Pasienio ženklų forma ir dydis, jo elementai atitinka Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės, 1918–1940 metų sienų žymėjimo tradicijas.

Pasienio ženklas yra gelzbetoninis stačiakampis stulpas. Priekinė jo sienelė nukreipta į gretimos valstybės pusę. Jos viršuje pritvirtintas baltu emaliu dengtas Lietuvos her-

MASINĖS INFORMACIJOS PRIEMONĖS kovo mėnesio pirmąjį savaitgalį pranešė, jog "rusai kryžiuoja kardus", Rusijos įstatymų leidėjams paskelbus, kad kovo 10 d. skubos keliu šaukiama Liaudies deputatų kongreso speciali sesija. Joje bus tyrinėjama, ar prezidentas B. Jelcinas pažeidė konstituciją, uždrausdamas veikti kai kurioms komunistų partijos struktūroms, jų tarpe kietosios linijos Nacionaliniam išgelbėjimo frontui. Tyrinėjimai gali privesti prie Jelcino patraukimo teisminėn atsakomybėn. Liaudies deputatų kongresas daugiausia sudarytas iš buvusių komunistų, išrinktų dar prieš Sovietų Sąjungos subyrėjimą, nori turėti pačią didžiausią galią. O Jelcinas siekia, kad tokia galia būtų suteikta prezidentui. Šio nepaprasto suvažiavimo rezultatai gal jau bus žinomi, kai pasirodys šis "DIRVOS" numeris.

Norėdami sustiprinti Rusijos prezidento Jelcino politinę padėtį, Baltieji rūmai svarsto galimybę pasiūlyti jam paskolos garantiją namų demobilizuotiems kariams statybai ir pagelbėti besikūriantioms privačioms bendrovėms. Prezidentas Clintonas tai pasiūlys viršūnių konferencijoje su Jelcinu, kuri įvyks balandžio 3 ir 4 d.d. Vancouverio mieste, Kanadoje. Pastaraisiais mėnesiais Amerika kritikuoja Maskvą už tai, kad ji Indijai parduoda raketų dalis, Iranui pardavė modernų povandeninį laivą, o Kinijai – modernius ginklus.

Tuo tarpu kovo 5 d. Maskvoje, minint Sovietų Sąjungos diktatoriaus Josefo Stalino 40 metų mirties sukaktį, šimtai rusų, susirinkę sostinės vidurmiestyje, laikė rankose raudonas vėliavas ir Stalino paveikslus. Kai kurie rusai dar vis tebegebia Staliną už sovietų valstybės sukūrimą, tačiau didžioji dalis bjaurisi jo įvykdytais žiaurumais.

D. BRITANIJOS DIENRAŠTIS "FINANCIAL TIMES" rašo, kad prezidentas Jelcinas sukėlė aliarmą užsienyje, neatsargiai kalbėdamas apie Rusijos vaidmenį savo kaimynuose. Vasario 28 d. pasakotoje kalboje Jelcinas pareiškė, kad Jungtinės Tautos Rusijai turėtų suteikti specialią galią užtikrinti taiką ir stabilumą buv.

bas, ir užrašas baltame skydelyje "Lietuvos Respublika".

Lietuvos ir Latvijos valstybinę sieną žymės dvipusiai stulpai: vienoje jų pusėje Lietuvos, kitoje Latvijos simboliai.

• **PATVIRTINTAS NAUJASIS PREMJEAS.** Lietuvos Respublikos Prezidento Algirdo Brazausko teikimu naujuoju Ministru pirmininku Seimas patvirtino Adolą Šleževičių. Už jį balsavo 70, prieš – 13, susilaikė 23 Seimo nariai. Prezidentas pavedė Šleževičiui ne vėliau kaip per penkioliką dienų sudaryti Vyriausybę ir pateikti jos sudėtį Prezidentui tvirtinti.

EUROPOJE IR PASAULYJE

Sovietų Sovietų Sąjungoje.

"Jei jis sieks kištis už savo krašto ribų, tai iš Vakarų nusipelno šalto reagavimo. Tačiau, jei jis nori tuo nuraminti kietosios linijos atstovus ginkluotose pajėgose, pažadėdamas jiems naują, svetimas teritorijas siekiantį vaidmenį, tai žaidžia pavojingą žaidimą... Kai kuriuose savo pasienio konfliktuose Rusija galėtų atlikti naudingą tarpininkės vaidmenį. Bet daugelyje atvejų jos, kaip sąžiningos tarpininkės, padėtis yra abejotina ir, galimas dalykas, toliau blanks, jei Rusija įžūliai reikalaus suteikti jai teisę kištis į kitas suverenas šalis", rašo "Financial Times".

DIENRAŠTIS "NEW YORK TIMES", rašydamas apie lyg šiol dar neatidengtus šaltojo karo eros pavojus, pranešė, kad Maskvos atominė jėga varomi povandeniniai laivai per pastaruosius dešimtmečius su Vakarų šalių laivais susidūrė mažiausia aštuonis kartus ir dar atskirai įvyko mažiausia keturi povandeninių laivų atominių reaktorių daliniai sproginimai. Vienas sovietų povandeninio laivo atominis reaktorius sprogo 1985 m. jam būnant laivų statykloje, kur žuvo 10 žmonių ir dalis darbininkų buvo radiacijos taršos užnuodyti. Keturi laivų reaktorių sproginimai įvyko jūrose. Nukentėję laivai dar buvo pajėgūs grįžti į uostus, nors dviem atvejais, kaip pastebima pranešime, apsinuodijus radiacija nemažai jūreivių mirė. Septyni iš aštuonių laivų susidūrimų po vandeniu, kurių buvo Berentso jūroje, kaip atrodo, įvyko su Amerikos povandeniniais laivais, o aštuntas su D. Britanijos laivu. Raportas, kurį paruošė gamtosaugininkų grupė ir kuriuo remiantis parašytas straipsnis "New York Times" dienraštyje, paremtas grupės atliktais keturių mėnesių tyrinėjimais Maskvoje ir Rusijos Tolimojoje Šiaurėje bei Tolimuosiuose Rytuose pravedus dešimtis pasikalbėjimų su Rusijos bei buv. Sovietų Sąjungos pareigūnais ir karo laivyno karininkais. Po to, kai subyrėjo Sovietų Są-

junga, Rusijos kariškiai išdrįso atskleisti eilę avarių, jų tarpe ir apie atominę energiją varomus povandeninius laivus. Raporte cituojami Amerikos karo laivyno pareigūnai sakė, kad sproginimai povandeniniuose laivuose mažėja, tačiau susidūrimų pavojus pastoviai laikosi. Pasak amerikiečių pareigūnų, rusai nori pradėti Rytų-Vakarų derybas, siekiant sumažinti atominių povandeninių laivų susidūrimų pavojų.

BUVĘS KOMUNISTINĖS LENKIJOS VADOVAS GENEROLAS WOJCIECH JARUZELSKI, kurio vardas paliks istorijoje kaip žmogaus, kuris pirmą susitvarkė su Solidarumo sąjūdžiu, o paskui tuėjo vadovauti šalyje panaikinant komunistinę santvarką, pareiškė, jog dabar gailisi, kad 1981 m. gruodžio 13 d. naktį jis davė įsakymą tankams ir kariuomenei susidoroti su Sąjūdžiu. "Šiandien, daugiau negu dešimčiai metų praėjus, aš esu išmintingesnis", pareiškė generolas. Paskutinėmis savaitėmis gen. Jaruzelskis pašauktas liudyti specialiai seimo komisijai, tyrinėjančiai, ar karo stovio paskelbimas pažeidė Lenkijos konstituciją, ir kur dingio tuo metu vykusio komunistų partijos politbiuro užrašai. Abejojama, ar seimo komisijos surinkti faktai privės prie generolo Jaruzelskio patraukimo teisminėn atsakomybėn. Tačiau tie žmonės, kurie generolą gerai pažįsta, teigia, jog jis viešą demaskavimą jautriai priima. Kai kurie asmenys į generolą tebežiūri kaip į pataikautoją Sovietų Sąjungoje buvusiems jo draugams, kurie, persekiodami už laisvę ir demokratiją kovojantį solidarumo sąjūdį, atliko nešvarų darbą. Tačiau kiti į jį žiūri kaip į patriotą, kurio elgesys galbūt išgelbėjo Lenkiją nuo pilietinio karo, kurio išdavoje galėjo įsikišti amžinas Lenkijos priešas Rusija.

RELIGINIŲ ŽINIŲ TARNYBA IŠ WASHINGTONO praneša, kad naujam 103-jam JAV Kongrese didžiausią grupę ir toliau sudaro katalikai, kurių yra 141-as. Antroje vietoje seka metodistai su 65-kiais atstovais ir trečioje baptistai, turėdami 62-u atstovus. Po jų presbiterijonys, episkopalai, žydai ir kitos mažesnės religinės grupės. 1987 m. Kongrese buvo

(Nukelta į 6 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

IŠEIVIJOS LAIKYSENA RINKIMAMS PRAĖJUS

Juozas Žygas

Praėjusių rinkimų Lietuvoje rezultatai, neturėjo mūsų labai nustebinti. Tie, kurie sekė Lietuvos spaudą ir jos nuotaikas, galėjo tai nujausti. Tačiau yra žmonių stebuklais per daug netikinčių, bet laukė rinkiminio stebuklo. O jie neįvyko! Ar išeivija turėtų keisti savo laikyseną ir paramą? Manau, kad tuo klausimu, gana aiškiai pasisakė konsulas Vaclovas Kleiza, kalbėdamas Jaunimo Centre, Chicagoje, surengtame Vasario 16-tos minėjime. Jis taip pasakė: "Šiandieną šią šventę minime, kiek skirtingų nuotaikų pynėje. Kadangi patys nebesame tikri, kokiomis nuotaikomis turime vadovautis. Tačiau turime neužmiršti, kad tauta yra viena ir nedaloma".

Su tuo turime sutikti, kad nežiūrint kokia yra valdžia – tauta lieka ta pati. Nepaslapstis, kad išeivija beveik sutartinai balsavo už St. Lozoraitį, kadangi mes nešąlame ir esame sočiai pavalgę. O Lietuvoje pabalsavo už šilumą ir galbūt dešros galą. Jų supratimu, Brazauskas būdamas vietinis, tuos reikalus geriau išmano. Vyriausybei pasikeitus, didelės tragedijos dar nėra. Pasikeitimai nėra tokie dideli, kaip mums atrodo. Sąjūdis jau nebebuvo dominuojanti jėga. Aukščiausioje Taryboje buvo buvusių saugumiečių, o dabar jie į Seimą nusikraustė. Tik buvo daug kalbėta, bet saugumiečiams, buvusiems sribams ir nusikaltėliams nė plaukas nenukrito. O dabar jie bus tik drąsesni. Jau girdėti, kad KGB-istai dirba ir žmones kontaktuoja.

Be to, mūsų ryšiai nebuvo tiesioginiai su vyriausybe, o su žmonėmis. Tad tokius ir reikia toliau palaikyti. Netiek reikia rūpintis dėl A. Brazausko į valdžią atėjimo, bet dėl tų, kurie apie jį susispietę. Mes nesame ko-

kie "raganų medžiotojai" ir nesivaikome paskui kiekvieną buvusį partietį. Tą reikia užmiršti ir palikti juos ramybėje. Tačiau visai kitas reikalas yra – tai buvęs partijos aktyvas. Jie negali pasakyti, kad: "Tokia mada buvo, taip reikėjo – visi į partiją stojo". Kiti į partiją stojo neva iš "patriotiškumo" – "Kas nors turėjo dirbti, o jeigu ne – tai būtų burliokų privežę". Šiame pasakyme yra dalis teisybės. Bet taip pat žinome, kad su lietuviu komunistu dažnai buvo sunkiau susikalbėti, negu su atėjūnu pareigūnu. Pabėgusius iš Sibiro lietuviai gaudė ir vėl atgal trėmė. O tie gaudytojai be jokios baimės po gatves vaikšto. O A. Brazausko aplinkoje ir jo padarytuose pasakymuose, yra daug tokių, kurie negali pasiteisinti, kad buvę tik "bilieto nešiotojai".

Kuomet tikėtai išgirstu naują paskyrimą, tuojau imu enciklopediją – pasižiūrėti už kokius nuopelnus paskirtas. Kuomet buvo rengiama "Tarybų Lietuvos enciklopedija", tai daugelis stengėsi sau visokių "tarybinių nuopelnų" prisistagstyti. O dabar nebėra, kaip išsimeluoti ar išsilaižyti. Lygiai, kaip lietuvių liaudies pasakojimuose apie "vokiečių", kuris ponaičiuką vaizduodamas, turėdavo daug vargo – kaip savo uodegą paslėpti. Su tokiais "ponaičiukais" galime santykių nepalaikyti, kurie yra "nešvarūs". O tam "švarumo" nustatymui, naudoti tarybinę enciklopediją ir žiūrėti, kas buvo rašoma. Paskutiniu metu toks lankėsi, kuris buvo pagerbiamas ir ant scenų lipo. O T. L.E. rašoma: "Baigęs Vilniaus unitą, jame dėsto: 1975-77 filso. istorijos ir ateizmo, nuo 1982 filso. istorijos ir logikos katedros vedėjas". Išėitų 1975-77 ateizmo katedros vedėjas. Tai jau ne tik par-

Pavasaris Lietuvoje – iš Marijos Tūbelytės – Kulmanienės paveikslų parodos St. Petersburg, Fl. įvykstančios balandžio 2 ir 4 d. Ji ilgesnį laiką lankėsi Lietuvoje ir nupiešė spalvingą Lietuvos vaizdą, kuriuos ir parodys būsimoje parodoje.

LAIVYNE NĖRA VIETOS LIETUVYBEI

B. Stundžia

Rusijos ketinimui įsitvirtinti Baltijos jūroje atsirado kliūtis – Pabaltijos valstybės. Čarams pavyko ir šimtą suviršum metų jie valdė pajūrį nuo Švedijos sienos iki Klaipėdos srities. Sovietinė imperija dar labiau pajūriu pasistumėję į Vakarus, nors ir prarado Suomijos pakraštį. Valdant Pabaltijo kraštų pajūri, reikėjo turėti saugų užnugarį, tad buvo suplanuota kaip tuos kraštus kolonizuoti. Lengviausiai ėjo si Klaipėdos srityje, kur po karo vietinių gyventojų mažai išliko.

Pirmoje eilėje pasistengta ten palikti demobilizuotus kareivius. Vėliau pasiūlytą atėjūnų srautas iš visos sovietinės imperijos, kuriems buvo taikomos visokios lengvatų, kaip butai, geresni darbai. Ir dabar Klaipėdoje skudžiamasi, kad per (rusus) sunku patekti į laivyną, nes ten uždarbiai daug didesni.

Sovietiniais laikais lietuvių į laivyną vengė priimti, nes jais nepasitikėjo. Kas kita buvo rusakalbiai, kurie iš laivų nebėgdavo ir norėdavo bėgti prilaikydavo.

Lietuviai, baigę Klaipėdos jūrininkystės mokyklą daugumoje būdavo išsiunčiami į Odesą, Marmanską Vladivostoką, kur dažniausiai vesdavo vietines ir su Lietuva ryšio nebeturėdavo. Tur būt todėl dabar esame Lietuvos valstybės žinioje, prekybos ir žvejybos laivyne yra tik 20% lietuvių, o visi kiti rusakalbiai.

Klaipėdoje lietuvių ir rusų kalbomis leidžiami savaitraščiai Lietuvos jūreivis ir Lietuvos žvejys. Jų skiltis užpildo rusakalbiai ir medžiagą ima iš rusų laik-

tietis iš reikalo, bet tautos sąmonės nuodytojas!

raščių Izviestija (Komsomalskaja Pravda,) Rybak Sachalina ir iš eilės kitų. Abiejų laikraščių redaktorės yra rusakalbės. Laivyne visi raštai vedami rusų kalba, taip pat ir įstaigų kalba yra rusų. Net rusakalbiai skundžiasi, kad Lietuvos jūrų laivininkystė neskiria pinigų lietuvių kalbos pamokoms. Kur gi skirs, kad net pats viršininkas namuose kalba rusiškai, mat žmona rusė. Kalbantis su juo, apie lietuviškumą nieko nenori girdėti, nes girdi rusų kalbą yra tarptautinė, nors jis puikiai žino, kad laivininkystėje tarptautinė kalba yra anglų.

Dar gražiau, tai nauji laivų vardai. Daugumas jau gavo Lietuvos miestų vardus, bet yra nemažai tikrų "perlų". Buvęs žvejybos laivas "Šapošnikov", o pakeistas į "Kapitoną Pakaliną", "Eidukevičius" į "Kapitoną Ivanovą", kitiems tik išversiti teko: "Botničeskij zaliv" į "Botnijos įlanką", "Ostrov Ruskij" į Rusų salą. Šiuo seka kiti "Litkės sala", "Atlasovo sala" "Kiardia", "Merkabas". Tai dar ne viskas. Su žodžiu "kapitonas" yra šie laivai: Panfėlovas, Stulovas, Reutovas, Ižniakovas, Gudinas, Meščariakovas, Dabrininosa, Chromcovas. Tikrai neblogas "lietuviškų" laivų vardų rinkinys. Iš lietuvių tik vienas kapitonas Stulpinas buvo pagerbtas.

Neaišku, kodėl kiti buvę laivų kapitonas lietuviai liko užmiršti. Tur būt jie buvo KGB sąrašuose kaip neminėtini. Mat jie kūrė tautinį laivyną ir vedė primuosius laivus.

Tai buvo kapitonas Andžejauskas, Babarskis, Daugirdas, Daukantas, Domeika, Krikštopaitis, Kaškelis, Marcinkus, Limba, Rasiulis,

Sliesoraitis, Suipys.

Sliesoraitis ir Babarskis buvo išvešti į Sibirą, Bagdonavičių NKVD sušaudė Leningrade.

Anot Lietuvos laivininkystės vadovo jie, girdi, nenusipelnę, kad jų vardais būtų laivai pavadinti, mat tik dirbę sovietinės imperijos laivyne verti pagarbos.

Atrodo, kad ir dabar bandoma visokiais būdais laikyti Lietuvos laivininkystę priristą prie Rusijos.

Kažin kodėl rusiškus laivų vardus priėmė Vandens transporto departamento direktorius Paulauskas ir susisiekimo ministras Biržiškis?

Iš viso Lietuvos laivyne pučia sovietinės imperijos vėjai ir nesistebėčiau, kad dar nemažai iš ten dirbančių laukia Žirinovskio su tankais atvykstant.

Dabar laivyne vartojama olandiškai rusiška terminologija, net žodis audra buvo išguitas ir įvestas "štormas", taip pat laivų igulos vadinamos "ekipažu", jūreiviai "matrosais". Buvo pilna visokių "škafutų", "knechtų", "švartuočių", "achterų" ir panašių "perlų". Laivų keilionės pavadintos "reizais".

Dabar su užjūrio pagalba Lietuvoje spausdinamas mirusio jūrų lt. R. Nako 1940 m. paruoštas ir dabar perdaguotas jūrinis žodynėlis, kuriame yra įdėti mūsų pajūrio žvejų naudoti terminai, anksčiau prieš okupaciją naudoti naujadarai, dabar sudaryti ir priedo-tarptautiniai bei angliški.

Parėmusieji jūrininkystės žodynėlio išleidimą JAV – S. Jurskytė, Philadelphia 50 dol., A. Stepaitis, Chicago 50 dol., V. Petukauskas, Cleveland 25 dol., A. Gustaitis, Los Angeles 20 dol., M. Braukas, Jamaica, NY.

Kanada – Kredito kooperatyvas Parama Toronto 500 dol., Kanados lietuvių fondas 500 dol., Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas Toronto 300 dol., Toronto namų Moterų būrelis 50 dol., Toronto namų Vyrų būrelis 50 dol.

PAVYKĘS REPREZENTACINIS KONSULARINIS PRIĖMIMAS

Kaip žinome, į mūsų didžiuosius kultūrinius renginius ir Vasario 16-tos minėjimus, labai sunku anglišką spaudą ar žymesnius politinius darbuotojus pritraukti. Į tik ką praėjusį Chicagoje rengtą "centrinį" minėjimą, tik to rajono aldermanas teatsilankė.

Lietuvos generalinis garbės konsulas Vaclo Kleiza, jau keletą metų bandė rengti konsularinius priėmimus ir tuo būdu užmegzti artimesnius ryšius. Į pirmąjį tokį priėmimą, kuris buvo rengtas Illinois universiteto patalpose, teatsilankė tik du (kažkokių valstybių) konsulai. Prieš porą metų, Lietuvai jau atsistačius, Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus Gintaro salėje vasario 16 proga, buvo rengiamas konsularinis priėmimas. Tuomet atsilankė jau net keturi konsulai.

Mūsų jaunesnės ir vidutinės kartos akademikai ir profesionalai suprato, kad reikia kitų kelių ieškoti. Galbūt nevisai naujų, bet grįžti į jau praeityje naudotus. Kuomet buvo gyvi A. Olis ir A. Vanagaitis, tai jie buvo išvedę lietuvių į didžiąsias miesto centro sales. Tuomet į lietuviškus renginius ir Vasario 16 minėjimus atvykdavo gubernatoriai, senatoriai, majorai, kongresmanai ir didžiosios spaudos atstovai. Lietuviai turėjo

ryšius ir svorį.

Seniesiems veikėjams mirus, nebebuvo platesnių polėkių organizatorių ir užsitarėme savo parapijų salėse, tad ir teko pasitenkinti tik aldermanų atsilankymu. Tokie renginiai netik nebeturėjo jokio reprezentacinio ir politinio svorio, bet ir mūsų jaunesnės kartos nebepritraukdavo.

Tad praėjusių metų rudenį atėjus Chicagoje sudarė komitetą, kuris pasiryžo vėl eiti Olio ir Vanagaičio keliais. Jeigu norime būti pastebėti, tad turime būti didžiosiose kryžkelėse, o ne savo kiemuose stovėti. O į viešumą išeiti atsirado ir reikalas, kadangi vasario 16 d. bus minimas 75 m. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo jubiliejus. Tad komitetas, kurį sudarė koordinatorininkės Alė Kėžėlienė ir Birutė Augaitienė, ir nariai: Birutė Jasaitienė, Rūta Kilienė, Rita Kisėlienė, Leonas Maskaliūnas ir Joana Nemickienė. Čia paminėtos pavardės – tai vykdomojo komiteto, o komitetas buvo žymiai didesnis.

Minėtas komitetas apsisvarstęs nutarė, surengti puošnų konsularinį priėmimą, miesto centro ištaigingo viešbučio salėje. Apsvarstę, kiek bus konsulų su žmonomis ir dar kai kurių svečių, kurie gaus garbės pakvietimus, nustatė įėjimo (su pakvietimu) auką 150 dol. asmeniui. Prie tokių sumų neįpratęs tylėjau, o rengėjai, pasirodo žinojo ką daro.

Konsulas Vaclo Kleiza savo ir žmonos vardu išsiuntinėjo pakvietimus, į kuriuos konsulai ir kiti pakviestieji teigiamai atsiliepė. Priėmimas – banketas įvyko vasario 20 d. Stauffer Riviere Hotel salėje. Rinkosi puošnūs svečiai, prie baro ir foje vyko susipažinimas ir pa-

šnekesiai. Konsulas su žmona ir rengimo komitetas, sudarė "reception line", atvykę konsulai ir svečiai buvo pasitikti ir pasveikinti. Buvo duotas ženklas rinktis į banketo salę. Visiems susėdus, Alė Kėžėlienė trumpu žodžiu banketą atidarė visus pasveikindama. Pasakui vyko konsulų pristatymas. Dalyvavusius prašė atskirai neploti ir alfabeto tvarka pradėjo nuo Argentinijos, tačiau paminėjus Islandiją svečiai nesusilaikė ir pradėjo ploti. Buvo perskaityta 21 valstybė, kurios konsulai dalyvavo. Vaclo Kleiza padėkojo visoms valstybėms ir jų konsulams, kurios Lietuvą pripažino, o ypatingą padėką Islandijai. Už Lietuvos laisvę buvo pakelti šampano tostai ir sugiedota "Ilgiausių metų".

Sugiedojus himnus vysk. H. Dumpys sukalbėjo invokaciją. Prasidėjo vaišės, vieni patarnautojai nešė maistą, o kiti pilstė vyną. Salėje viešpatavo gera nuotaika. Prie gretimo stalo sėdėjo Islandijos konsulas su žmona, kadangi juos jau iš anksčiau pažinojau, tad priėjau pasveikinti ir keletu sakinių persimesti. Jų žodžiais, mūsų banketas buvo

Klebonas Gediminas Kijauskas S.J. Dievo Motinos parapijos šventovėje Clevelande, vasario 20 d. sutuokia Vilną Pinigytę su Simu Kijausku, kurie susipažino per Sporto šventę 1991 m. Panevėžyje.

geriausias kokiame jie yra dalyvavę. Panašiai atsiliepė ir Kinijos konsulas.

Po puikių vaišių suskambo valsas garsai. Griežė Gylis kapela, kurio muzika palyginamai švelnesnė. Tai pastebėjo ir dalyvavę konsulai ir juos jau pakvietė Islandijos ir Ukrainos konsulai savo renginiams. Su šiuo renginiu buvo plačiu mostu išeita į viešumą.

J. Žygas.

KAMBARINIAI AUGALAI – GĖLĖS IR JŲ PRIEŽIŪRA

Pradžiai, dar kiek pakalbėkime apie augalų laistymą. Tas laistymo būdas yra kapiliarinis, kada vanduo augalui duodamas juoste – wick. Juostelė įdedama vazono dugne ir reikia ją išskleisti paliekant 1-1/2 colio platumą. Kita dalis per vazono skylę įleidžiama į indą su vandeniu ant kurio pastatomas ir vazonas. Osmotiniu būdu vanduo patenka į vazoną ir sudrėkina žemę.

Šis metodas tinka tik mažiems vazonėliams t.y. iki 4

colių didumo. Pv. Afrikinėms našlaitėms patartina vartoti šį laistymo būdą.

Pats geriausias vanduo augalų laistymui yra lietaus, natūralus tvenkinių ar upelių. Filtruotas vanduo per water softeners visiškai netinka augalų laistymui.

Drėgmė – kambariuose normaliai žiemos metu palaikoma tarp 35-40. Jeigu oras labai sausas, žemiau 30, patartina augalus lengvai purkšti vandeniu bent kartą dienoje. Kambarių

vėdinimas, ypatingai žiemos metu, yra būtinas.

Tinkama žemė kambariniams augalams susideda iš šių dalių: – I dalis lapų komposto, durpių ar perpuvusio mėšlo, I dalis gero daržo juodžemio, I dalis rupaus smėlio. Visas tris dalis supilti viena ant kitos ir smėlį viršuje, po to gerai sumaišyti.

Augalai, kurie negreitai auga, persodinami maždaug kas antri ar treči metai. Naujai sodinant ar persodinant augalus patartina laikytis sekančios formulės. Augalas privalo būti ne mažiau kaip du kartu aukštesnis negu pats vazonas. Persodinant reikia kreipti dėmesį ir nesodinti į perdidelį vazoną ar kt. kokį indą. Normaliai, pagal vazono didį 2-3 col. didesnę. Jeigu žemė apipinta šaknimis, kad paskatintų naujų šaknų augimą, patartina viršuje ir apatinę šaknų dalį apkarpyti. Persodinus augalus būtina gerai palaistyti.

Tręšimas kambarinių augalų – gėlių yra svarbus faktorius, norint pasiekti gerų rezultatų. To siekiant svarbu kreipti dėmesį į augimo laikotarpį, kuris prasideda balandžio mėn. ir baigiasi spalio mėn. Šios trąšų formulės tinkamos maitinti kambarinius augalus 4-12-4 arba 5-10-5 norma arbatinis šaukštukas 5 colių dia. vazonui. Po to palaistyti. Rinkoje yra įvairių rūšių trąšų pav. rapid grow, miracle ir kt. Jos naudojamos atskiedžiant vandeniu. Niekomet nelaistyti sausas žemės su šios rūšies trąšomis. Žemė turi būti drėgna. Bet kokias trąšas vartojant būtina sekti tos firmos instrukcijas, kaip jas reikia naudoti.

Prižiūrint kambarinius augalus reikalingas pastabumas, nes tie augalėliai į viską reaguoja ir gana aiškiai. Tik viena bėda su jais, kad jie nekalba, bet dirbti su jais vienas malonumas.

Vincas Apanius.

RINKIMŲ IŠDAVOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

žmonių", Jeruzelskis kalbėjo reporteriui. "O galėjo būti dar blogiau. Karo stovio įvedimas buvo mažesnė blogybė, tačiau tai buvo blogybė."

Jeruzelskis paminėjo du savo 1981 m. susitikimus su sovietų maršalais. Vienas jų Lenkija pavadino "trečiuoju frontu" (po Afganistano ir Kinijos) – tas "fronto" termino panaudojimas generolui Jeruzelskiui sukėlė didelį rūpestį. Antrasis maršalas (visi gerai žinome, kaip grasinančiai sovietų maršalai atrodo – kaip gorilos!) jam pasakė: "Jei ši padėtis tęsis, mano ranka nesudrebės!"

Jeruzelskis nesivaržo kalbėti ir viešai apgailėti savo darbų Lenkijos valdžios viršūnėje. Panašią krašto valdymo mokyklą išėjęs Prezidentas Brazauskas į savo buvusio kolegos Jeruzelskio dabartinę laikyseną privailėtų atkreipti saikų dėmesį.

(1993-III-5)

SPECIALISTS IN TRAVEL TO EASTERN EUROPE

77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164 U.S.A.
Tel. 617-965-8080
Fax 617-332-7781
Telex 496 06415 Baltic Tours

Tumo-Vaižganto 9/1
Vilnius, Lithuania
Tel. 22 79 79
22 78 78
Fax 22 67 67

1993

Šv. Velykos Lietuvoje

išvyksta kovo 30 d. ir grįžta balandžio 14 d.

KAINA \$ 999.00 asmeniui

iš Boston ir New Yorko

Kainoje įskaityta lėktuvo bilietas į abi puses, viešbutis su pusryčiais kasdieną ir pervežimai iš oro uosto į viešbutį ir atgal. Registracijos ir informacijos reikalais prašom kreiptis į

BALTIC TOURS

KŪRYBA IR MOKSLAS

ANTANAS KUČINGIS – LIETUVOS BOSŲ KARALIUS

Mečys Valiukėnas

Antanas Kučingis kalba į susirinkusius, minint jo 80 m. sukaktį.

Antanas Kučingis (g. 1899.X.18) Lietuvos operos solistas, bosas, nekurį kritikų vadintas Lietuvos bosų karaliumi, miręs 1983 m. liepos 7 d. Lietuvoje. Taigi šįmet sueina jo netekties dešimtmetis.

Lietuvoje susidarė Antano Kučingio giminių ir gerbėjų vienetas, siekias išleisti Kučingio monografiją, parengtą muzikologės Onos Narbutienės. Monografija jau atiduota Valstybės leidyklai spausdinti, Antano Drilingos prižiūroj. Viliamaši išleivijos lietuvių paramos.

Grižtu prie Antano Kučingio keletos bruožų apibūdinimo. Stasys Santvaras išvardina bene 19 operų, kuriose pagrindinius personažus atliko Antanas Kučingis (1928-1940). Greta to, jis yra dainavęs Rygos, Talino, Prahos ir kitų kraštų operose. Visur su dideliu pasisekimu. 1939 m. su A. Staškevičiute koncertavo Maskvoje.

Toliau Stasys Santvaras taip aptaria: "Mefisto vaidmuo Ch. Gounod Fauste yra kiekvieno operos solisto boso laimėjimų viršūnė. Tą vaidmenį, savaimingai sukūręs, Kučingis dainavo pirmą kartą 1933-34 sezono metu. 1940 m. Kučingis buvo vienas žymiausių mūsų valstybės operos teatro šulų" 1944 m., nesiryždamas palikti mylimo teatrinio darbo, Kučingis liko Lietuvoje...

Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija (psl. 231, II t.) Antaną Kučingį aptaria trumpai: "1944-48 ir 1957-61 Akademinių operos ir baleto teatro solistas. Sukūrė ryškių vaidmenų. Dalyvauja koncertuose". Taigi nutylima 1948-1956 metų laikotarpis, kurį solistas stoviškai praleido įkalintas Sibiro gulaguose. Taip pat nutylima kodėl jis nustojo dainuoti 1961 m.? Visą tai pasigėrėtinais sklandžiais atskleidžiamas Onos Narbutienės parašytoji monografija.

Sekančiuose "Dirvos" numeriuose duosime eilutę ištraukų iš čia minėtos monografijos. 1993.II.24 d.

PRAEITIES AKIMIRKŲ SKAMBESYS

Jūratė Šleinytė

Jūratė Šleinytė, šių atsiminimų autorė, yra Lietuvos operos solisto Antano Kučingio dukraitė, gimusi Sibire, esant jos tėvams ten įkalintiems, o seneliui esant kitam Sibiro lageryje...

Nūnai Jūratė yra pianistė, profesorė Muzikos akademijoje, Vilniuje. Redakcija.

Praėjusio gyvenimo vaiz-

dai, žmonės ir jų likimai man panašūs į muzikos kūrinį, prie kurių nuolat grįžti ir bandai išsiklausyti iš naujo. Ramybės valanda toje iš tulumos atsklandančioje muzikoje be galo įdomu naujai išgirsti kažkada įprastai skambėjusius motyvus, kita spalva sužėrėjusias kulminacijas, anksčiau ne-

pastebėtus akcentus ar nesusiprastus sąsambius. Tame gyvenimo preliudų vėrinėje mano senelio (mūsųškai tariant, Antanėlio) tema skambėjo beveik trisdešimt metų. Ir dabar, žiūrint iš dešimtmečio perspektyvos, mūsų šeimoje tai yra tebeveikiantis personažas, lyg kamertonas derinantis giminės orkestro veiksmus ir poelgius.

Neatsitiktinai pavartoju žodį "personažas", nes senelis į mudviejų su broliu gyvenimą tolinoje Zavodovkoje atėjo ne kaip realus žmogus, o kaip laiškų mūsų tėvams veikėjas. Tas paslaptingas Antanėlis dažname laiške "bučiuodavo rankeles mažajai Jūruškėlei", kas man buvo labai juokinga ir keista (kodėl rankeles?). Kilni moters adoracija, taip būdinga Antanui Kučingiui, ketverių metų mergaitei dar buvo nesuprantama... Kartais laiškuose rasdavome spausdintomis raidėmis rašytus kelis sakinius, skirtus mums, vaikiškiams, o ir mes, gana anksti pramokę rašyti, didelėmis raidėmis keverzodavom seneliui savo sibirietiškus išpuodus apie šunį, katę ar veršiuką. Jaudinančiai tą laiką primena Antanėlio padaryta man skirtoji atvirutė. Tiesiog sunku patikėti, kad taip subtiliai sukomponuotos džiiovintos gėlės, spalvotas ornamentas, gražus šriftas yra vyriškų rankų darbas. Kruopštumas, skonis, darbo precizija ir didelė meilė dukraitei žvelgia iš tų, Omsko lageryje skintų, našlaičių akių...

Deja, vaikiška atmintis

neužfiksavo pirmojo susitikimo su seneliu, mums grįžus į Lietuvą. Laiškų personažas tapo realus 1957-ųjų metų vasarą. Tuomet mudu su broliu, nuoširdžiai globojami giminių, jausmingai aikčiojančių "ak, vargšai sibirioikai", atsidūrėme Palangoje. Nenuilstančios močiutės sesers tetos Viktorės organizuotas "suvažiavimas", kurio programos puošmena buvo mamos pusės seserės vestuvės, mudviejų krikštynos ir Antanėlio koncertas, tapo didele išblaškytos giminės susitikimo švente. Senelių garbei gavome šventus Antano ir Marijos vardus. Ten, Palangoje, jau puikiai prisimenu, kaip kas vakarą įsirančius į senelių lovą, mintinai deklamuodavau dar Sibire išmokta pasaką "Lapės vyžos", sulaukdamas nuoširdžių močiutės ir Antanėlio komplimentų.

Ypatingą išpuolį tuomet Palangoje paliko Antanėlio koncertas. Vaikiška širdis jautė, kad tas laiškų Antanėlis turi būti kažkas ypatinga. Ir štai jis, vilkintis fraku, išeina į senąją Palangos koncertų estradą! Plojimų sutiktas oriai nusilenkia ir šlamant medžiams bei pritariant orkestrui galingai uždainuoja. Žinoma, nei ką dainavo, nei kas dirigavo man dar nebuvo įdomu. Svarbiausia buvo, kad aš, papuošta balta, tetų iš marlės pasiūta suknele turėsiu bėgti į sceną ir įteikti jam gėles... Širdis virpėjo iš džiaugsmo – Zavodovkos laiškų personažas iš tiesų pasirodė esąs nepaprastas bet gyvas žmogus!

Antanas Kučingis Mefisto, Ch. Gounod operoje Faustas, Valstybės teatre, Kaune.

Tas išpuolis dar labiau sustiprėjo rudenį. Vilniuje pradėjus lankyti Operos teatrą. Senajame teatre man patiko viskas – aksominė scenos uždanga, didžiulis lėtai gėstantis sietynas, salės balkonai o bufete limonadas. Vaikiškai didžiavausi tėvo dėka atsiradusiomis "pažintimis" su teatro kasininke, vyriausiu administratorium ir netgi su pačiu Kipru Petrausku. Žinoma, labai patiko gal kokią dešimt kartų žiūrėtas baletas "Daktaras Aiskauda" bet ypatinga atspalvį turėjo tie spektakliai, kuriuose dainavo Antanėlis.

Iki šiol širdyje tebesanti meilė operai gimė tuose 1958-60 metų "Lakmė", "Don Karlo", Dvariono "Dailios" spektakliuose. Neapsakomai žavėjo Lakmė – Čiudakova, o Antanėlis Nilakantos vaidmenyje man buvo labai gražus (?!), be galo panašus į skaitytą "Tūkstantis ir vienos nakties" pasakų herojus. "Don Karlas" traukė ypatingu kostiumų grožiu, gi Antanėlis šioje operoje atrodė labai liūdnas ir man jo būdavo labai gaila.

Širdis tiesiog stingavo nuo Didįjį indvizitorių lydinčios muzikos, su nerimu laukdavau violončelės solo Pilypo arijos pradžioje, o šūvis į Pozą kiekvieną kartą priversdavo krūptelėti.

Šie vaikystės išpuoliai atgijo širdyje, kai kartu su A. Kučingiu konservatorijoje ruošiau koncertmeisterio klasės valstybinio egzamino programą. Iš kelių solisto pasiūlytų arijų nedvejodama pasirinkau Pilypo ariją iš "Don Karlo"...

A. Kučingio spektaklių Vilniaus operoje dienos savita spalva atsispindėdavo ir mūsų namų gyvenime. Atvykęs iš Kauno tomis dienomis jis gyvendavo mūsų Rascinių gatvės bute. Mes su tėvais tilpome viename kambaryje, o Antanėliui buvo skirtas antrasis, kuriuo, netgi jam išvykus, mes mažai tesinaudojom. Tai buvo "Antanėlio kambarys", kai ir iki šiol tebevadinama "Antanėlio spinta" ar "Antanėlio staliukas".

Dideliam mudviejų su broliu džiaugsmui tomis dienomis senoviška mamos vazą su dangteliu Antanėlis pripildydavo saldainiais, o dažnas dangtelio barkštelėjimas, skambantis visame bute, ir šiandien atmintyje išlikęs kaip gražus vaikystės dienų motyvas. Visi žinome, kad spektaklio dieną Antanėlio negalima trukdyti, kad jis nieko nevalgys. (Nukelti į 8 psl.)

TAIP VĖL BUVO RUOŠIAMOS NAUJOS AUKOS Į SIBIRĄ...

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Vincas Šarka

Kelionė buvo kaip ir prieš dvi savaites, tik ši kartą be pirties. Mus perdavė kalėjimo administracijai. Pasikeitė gyvenamoji vieta. Šaltame priėmimo kambary išrengė visiskai nuogai, patikrino drabužių kišenes, siūles, užlankus ir kai kurias "slaptas" kūno dalis. Surašė visą turimą turtą ir nuvedė į nuolatiniam gyvenimui paskirtą kamerą. Koridoriai aukšti. Jų susikryžavimo vietose didelės, sunkios geležinės užstumiamos durys su mažais ratukais. Jas darinėjant, kyla baisus geležų tarškesys. Jis dar keleriopai rezonuoja tuščiuose aukštuose kalėjimo koridoriuose. Pro tokias duris reikėjo praeiti kiekviename koridorių susikryžavime, kiekviename aukšte. "Štai prie kokių nusikaltėlių mane priskyrė?" – nusmelkė nelinksmą mintis. Argi už kokių menką nusizengimą vedžiotų po tokį iš sunkių gelžbetoninių ir mūrinių luitų sukrautą kalėjimą? Jis per daug slegiantis būtų net Tėvynės išdavikams, galvažudžiams. Vadinas, ir mano kaltė tolygi jų kaltei, gal tik kokiu vienu kitu nusikaltimo laipteliu mažesnė. O aš dar svajoju grįžti į namus po trijų penkių dienų, nes sąžinė rami. Naivuolis!

Mane vedančio kareivio kaustytų batų skambesys dar labiau aitrina nesamo nusikaltimo jausmą. Štai ką jaučia visi, be kaltės kalti! Vicšpatie, už ką? Kad nors paaiškintų. Bet kur ten... Supratau – praužęs.

Nuvedė į trečią aukštą. Pasukęs į kairę, sustojo prie pirmosios kameros durų, pažymėtų 85 numeriu. Dviem raktais atrakino. Atidarius duris, atsivėrė stubinantis vaizdas. Po neseniai atlikto "remonto", t.y. lubų ir sienų išdažymo kalkėmis, tvokstelėjo aitrus kalkių skiedinio kvapas. Per sienas ropojo nuo badavimo ir kalkių smarvės apsvaigusį blakių karavanai. Kalkių skiediniu aptaškytos grindys, radiatorius, langelio rėmai ir stiklai. Prie durų kampe pamesti du palankstyti, kalkėmis aptaškyti ir priskretę kibirai. Nė kur atsisėsti, prisiglausti, atsigulti. Virš durų silpnai žibėjo vielos tinkleliu apraizgyta 15 vatų lemputė. Kameros gale, žmogaus ūgio aukštyje, skleidė balzganą šviesą gal per pusę sumažintas buvęs platus kameros langas. Lango stiklai nepermatomi, – jie buvo iš sudve-

jintų gofruoto stiklo lakštų. Tarp jų įklijuotas vielos tinklelis. Jis turėjo "apsaugoti" kalinių akis nuo lauko vaizdo. Be to, prieš kiekvieną langą iš lauko pusės buvo pakabintas iš lentų sukalta skydas. Viršutinėje lango daly paliktas varstomas, maždaug 20X30 centimetrų dydžio vėdinimo langelis. Tačiau stovėti prie atdaro langelio draudžiama (vidaus taisyklėse pažymėta, kad "į stovintį prie langelio sargyba gali šauti be išpėjimo"). Pašūrpau.

Šis kalėjimas buvo greta mūsų Medicinos fakulteto pastato. 1935-1940 metais, kai studijavau universitete, kaliniai atsidarydavo plačius kalėjimo langus ir su jais kalbėdavomės pro universiteto langus. Langai tuomet būdavo permatomo stiklo, be lentinių skydų. Šią naują kalinių "apsaugos" tvarką 1940 metais įvedė naujieji šeimininkai. Šiurpiausiame sapne negalėjo man prisikapnuoti, kad tapsiu nusikaltėliu ir būsiu įgrūstas į tokią klaidią patalpą.

Įleidęs mane į šią kamerą, sargybinis panosėje burbtelėjo, kad išsivalyti galėsiąs dieną, uždare duris ir nuėjo koridoriu, garsiai kaukšėdamas kaustytais batais.

Susiėmiau galvą rankomis ir pradėjau svarstyti, ką man dabar daryti? Nuo ko pradėti tą naują tarybinį gyvenimą? Staiga kilo mintis užtraukti dažnai girdimą per radiją dainą:

Ja drugi takai strany ne znaju,
Gde tak volno dyšet čelovek.
(Tu kitos tokios šalies nerasi,
kur taip gera žmogui ir jauku.)

BLAKIŲ MEDŽIOKLĖ

Bet noras dainuoti praėjo greitai. Dar kartą apžvelgiau kamerą. Reikia įsikurti, bet nuo ko pradėti? Nėra nei šluotos, nei skuduro, nei vandens. Kur ir kaip atsistoti? Negi teks stovėti, iki prauš rytas? Bet juk dar tik antra ar trečia valanda nakties. Paltas dar geras, pirktas prieš metus. Gal jį pasistiešti ant kalkėmis išpėtų grindų ir pamiegoti? Bet kaip tuomet jį išvalysi? Per sienas rėplioja blakės. Atsigulsi, jos atropos, lįs už apykaklės, į rankoves ir kojines. Ar tai miegas? Koks poilsis? Kilo gera mintis: gyventi šioje kameroje, matyt, reikės ilgai. Tad gal pirmiausia pamėginti išgauti blakes, nes jos juk išalkusios? O per vieną dieną ar naktį visų jų neišnaikinsi. Pradėjau su jomis žūtbūtingai kovą, nors iki šiol neteko su blakėmis draugauti nei kovoti. Kaip jas naikinti? Maigyti ant sienų – negerai, ištepsiu, neseniai išdažytos: tarp pirštų – brr... bjauru! Nusprendžiau jas rinkti ir ant grindų traiskyti batų, nes grindis vis tiek reikės plauti. Kadangi radiatoriai jau šildė, šalta nebuvo, todėl nusivilkęs ir suvyniojęs patalą pasidėjau kiek švaresnėje vietoje ant grindų. Ir pradėjau blakių medžioklę. Bet neilgai: koridoriuje pasigirdo jau pažįstami kaustytų batų žingsniai, kurie sustojo prie mano kameros durų. Pradėjo jas rakinti. Pamačiau, gal apsiriko mane įgrūdę į tokią nešvarią, neišvalytą, be minimalių patogumų kamerą ir atsiprašę nuves į kitą, žmoniškesnę. Tuo laiku atsidarė durys. Sargybinis, kiek pasitraukęs

į šoną, įleido kitą būsimą šios kameros gyventoją.

– Tamsta viršininke ("viršininke" pasakiau tyčia, norėdamas paglostyti jo savi-meilę), kaip čia gyventi? Padorus žmogus gyvulio į tokį tvartą nevarytų, o mes čia juk dar žmonės?

Šis ėmė lyg aiškintis, lyg teisintis:

– Na, matot, aš dar neseniai pradėjau dirbti, budėjimą perėmiau vakare. Sandėlis užrakintas, nieko neturiu. Rytą ateis sandėlininkas, viską gausite, tik išsivalyti turėsite patys. Gausite ir čiuzinius, ir antkloves. Kaip nors...

Kalbėdamas jis bailiai žvalgėsi į koridorių, nors kalbėjo tyliai. Matyt, jiems su kaliniais bendrauti buvo draugžiama.

Naujas kameros gyventojas įėjo lyg nustebejęs, nedrąsus. Apsirengęs tvarkingai, neblogo paltu, geras batais. Veidas pablyškęs, nedidelė šviesi neskusta barzda. Vienas kitam paspaudė rankas ir pradėjo spręsti buitinius klausimus: kaip praleisti likusią nakties laiką iki aušros. Dabar blakes naikinom dviese. Kai jau sienomis rėpliojančias blakes buvome išgaudę, apvertę kibirus, dantų šepetėlių kotais apvalėme pridžiūvusias kalkes, pasitiesėme nosines ir taip susėdę išskėstomis kojomis murksiojome. Buvo jau pati naktis, todėl miegas merkė liūdesio ir nuovargio apsun-kintas akis. Sėdint ant apversto kibiro dugno ir kiek užsnūdus, sunku išlaikyti kūno pusiausvyrą, todėl ne kartą abiem teko keltis nuo grindų su išteptomis rankomis ir kelnėmis.

KALĖJIMO DIENOTVARKĖ

Kalinius kelia šeštą valandą. Kiekvienos kameros kalinius į tualetą veda atskirai. Vanduo tik šaltas. Patalpa šalta, drėgna.

Po ruošos išdavė įrankius – šaukštą, arbatinį šaukštelį, pusės litro dydžio skardinį puodą ir emaliuotą išdažytais kraštais ir dugnu lėkštę. Kai viso koridoriaus kaliniai baigia rytmetinę ruošą, pradeda dalyti rytmetinį maisto davinį: 500 g forminės duonos ir 20 g cukraus – visai dienai, pusę litro rusvos spalvos be skonio ir be kvapo skysčio, kurį vieni vadina arbata, kiti – kava.

Praėjus pusvalandžiui po pusryčių, jau kitas prižiūrėtojas liepė pasiimti kamrai valyti reikiamas priemones: šluotą, skudurą, du kibirus vandens. Keletą kartų su vandeniu išplovė grindis, nuvalė radiatorius, lango rėmus, stiklą, ir kamera įgavo jau kitą vaizdą. Liepė atsinešti dar apie 40 litrų tal-

pos "parašką" su nesandariu dangčiu; ji iki vakarinės ruošos turės tualetu reikmių patenkinimo paskirtį. Po to atnešė jau gerokai nuo ilgesnio naudojimo "susipresavusius" čiuzinius, gumulais sušokusia vatine pagalvę, šurkščios vilnos antklodę, paklotą. Nurodė ir režimą: 6 val. – kėlimasis, tualetas, 7 – pusryčiai, 13 – pietūs, 19 – vakarinė ruošą ir vakarienė, 21 val. – miegas.

Po pusryčių leidžia kameroje vaikščioti, sėdėti ar stovėti, tik ne prie lango ar arti durų, kad prižiūrėtoji neuždengtume durų "akutės", pro kuria jie stebi kameroje gyvenančius kalinius. Gulėti ar atsisėdus prie sienos miegoti – draudžiama.

Kameroje lovų, stalo, kėdžių ar taburečių nėra, nes visa tai kaliniams nepriklausą. Juk nusikaltėliai (kokiais mus dar be teismo laikė kalėjimo administracija) čia atsiųsti ne į kurortą poilsiuoti, o atlikti būsimą bausmę. Nebuvo kameroje ir radijo taško, negaudavome laikraščių ar iš kalėjimo bibliotekos knygų.

Kai kamera jau buvo sutvarkyta ir pakankamai pradžiuoti, po pirmųjų kalėjimo pusryčių susėdome į iš čiuzinio pasidarytus "fotelius", atremtus į sieną; atsargiai pradėjome kalbas apie kelius, kurie atvedė į šią kamerą. Mano kameros draugas pasakojo, kad baigęs gimnaziją įstojo į Kauno policijos mokyklą, o gavęs diplomą buvo paskirtas dirbti Kaune. Darbas nebuvęs sunkus, sekėsi neblogai. Pradėjęs tvarkyti savo gyvenimą. Pasikeitus valdžiai, pasklido kalbos, kad visi "Smetonos policininkai" būsią atleisti iš darbo, o gal išvežti "kur toliau", nes 1940 m. areštų epidemija jau buvo prasidėjusi. Tuo laiku į naujai – tarybiškai suformuotą milicijos mokyklą greitai apmokymui buvo skubiai surinktas naujas kursantų kontingentas. Šie, jau kaip ištikimi tarybinei santvarkai, pakeis anuos policininkus. (Bus daugiau)

EUROPOJE IR PASAULYJE (Atkelta iš 2 psl.)

144-i katalikai 74-i metodistai, 55-i baptistai. Šiame Kongrese sumažėjo metodistų skaičius, tačiau paau-go baptistų. Dalinai dėl to, kad padidėjo negrų atstovų skaičius. Iš 40-ies Juodųjų Kongresinio Caucus narių 20-mt yra baptistai. Laipsniškai auga ir žydų JAV Kongreso narių skaičius. Jei 1962 m. Kongrese jie turėjo 11 atstovų, 1987 m. – 37-is, tai šiame Kongrese jų yra 42-u. VI.R.

TRANSPAK praneša:

VELYKINIAI MAISTO SIUNTINIAI:

55 svarai įvairaus maisto produktų	\$98.00
22 svarai įvairaus maisto	\$65.00
22 svarai mėsos gaminių	\$98.00
45 svarai įvairaus maisto be mėsos	\$75.00

MAŽAS BET VERTINGAS: kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai **TIK \$35.00**

Visi gaminiai sudaryti iš užsienio šalių produktų išskyrus rūk. tas dešras ir sūrį.

Konteineriai siunčiami kas savaitę

Skubius siuntinius siunčiame **"AIR CARGO"**.

Pinigai pervedami Doleriais.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Didžiausias skaičius visų siuntinių siunčiama per **TRANSPAK**

CLEVELANDO

apylinkių gyventojai vežkite – **PAK MAIL**

RŪTA DEGUTIENĖ

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

216 943-4662

TRANSPAK

2636 W. 69TH ST. CHICAGO, IL 60629

1-312-436-7772

KONSULAS VYTAUTAS ČEKANAUSKAS PERŽVELGIA KĄ LIETUVOJE TUOJ REIKIA ATLIKTI

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Užsienio prekyboje ir muitų politikoje Vyriausybė numato skirti ypatingą dėmesį dviem svarbiausiems užsienio prekybos politikos formavimo instrumentams – užsienio prekybos valstybiniam reguliavimui ir tarpvalstybinėms prekybinėms-ekonominėms sutartims.

Čia bus siekiama kiekybinių apribojimų užsienio prekyboje mažinimo. Bus atsisakoma licenzijų ir kvotų sistemos, keičiant ją tarifiniu importo reguliavimu. Taip pat, yra numatoma steigti laisvas ekonomines zonas ir muitinės sandėlius.

Siekiant pritraukti užsienio investitorius, būtina sukurti palankų investicinį klimatą. Jam reikalinga palanki ekonominė aplinka, teisinės sistemos aiškumas ir stabilumas, palanki fiskalinė politika, aiškos procedūros bei patogi užsienio investorių aptarnavimo sistema.

Transporto ir ryšių srityje geografinė Lietuvos padėtis apsprendžia regioninį bei tarptautinį Rytų-Vakarų ir Šiaurės-Pietų transporto infrastruktūros pobūdį. Čia yra numatomi įgyvendinti trys tarptautiniai transporto koridoriai:

sausuma – jungiantis Rytų ir Centrinės bei Šiaurės Europos šalis;

jūra – per Klaipėdos uostą tarp Vakarų ir Baltarusijos bei Rusijos, kitų NVS šalių;

oru – per Šiaulių aerouostą, tarptautinių krovinių ir keleivių pervežimas.

Pirmenybė bus teikiama Klaipėdos jūrų uosto modernizavimui. Jau dabar su užsienio specialistų pagalba rengiamas Klaipėdos transporto mazgo integravimo į internodalinio transporto procesus Vakarų-Rytų koridoriumi projektas.

Kiti ne mažiau svarbūs projektai yra susisiekimui geležinkeliu tarp Lietuvos ir Lenkijos atstatymas, įrengiant Šeštokų geležinkelio stotyje perkrovimo iš europinio standarto į platesnės vėžės kelią įrengimus, siekiant atstatyti krovinių traukinių eismą; tarptautinės automagistralės Via-Baltica statyba, siekiant įjungti Baltijos valstybių autokelių tinklą į Trans-Europinį tinklą; atnaujinimas aeronavigacinių įrengimų, naudojamų oro paslaugoms ir skrydžių saugumui Lietuvoje užtikrinti.

Užsienio politikoje Lie-

tuvos Respublikos kaip suverenios valstybės vietos pasaulinėje politikoje atstatymas ir įtvirtinimas, teritorinio vientisumo užtikrinimas, jos interesų atstovavimas bei gynimas dvišaliuose bei daugiašaliuose tarpvalstybiniuose santykiuose išlieka svarbiausia Lietuvos Respublikos užsienio politikos kryptimi, susiformavusia po Nepriklausomybės akto paskelbimo 1990 m. kovo 11 d.

Sėkmingos užsienio politikos prielaida Vyriausybė laiko nuostatą, jog Lietuva nėra niekieno priešas, jog ji nori palaikyti draugiškus ryšius su visomis – kaimyninėmis ir tolimomis – valstybėmis, jog ji niekam neturi teritorinių pretenzijų, ir grindžia savo santykius su kitais tarptautiniais subjektais pariteto bei abipusės naudos principais.

Vyriausybė laiko savo pirmąjį uždavinį padaryti užsienio politiką labiau konceptualia bei pragmatiška. Tam reikia susiorientuoti į realius mūsų valstybės poreikius bei galimybes, atsižvelgti į istoriškai susiklosčiusius Lietuvą veikiančius ryšius su kitomis valstybėmis, į tų ryšių perspektyvumą. Numatoma labiau atsižvelgti į ekonominį santykių su kitomis valstybėmis aspektą, o taip pat labiau subalansuoti užsienio politiką geografiniu požiūriu – daugiau dėmesio skirti gerų santykių su kaimyninėmis, taip pat ir įeinančiomis į NVS šalimis formavimui.

Jeigu laikytis prielaidos, jog ateityje į bendrą Europos politinę bei ekonominę erdvę įeis visos šio žemyno šalys (visos jos deklaruoja tokį siekimą), Lietuvos strategija šiuo požiūriu galėtų turėti keletą atšakų. Tai, pirmiausiai, santykių plėtojimas su šalimis, šiuo metu įeinančiomis į Europos bendriją. Vokietijos, Prancūzijos, Anglijos, Italijos ir kitų Europos Bendrijos šalių dėmesys Lietuvai leidžia tikėtis pažangos šioje srityje.

Antra atšaka – tai glaudesnių ryšių užmezgimas su Baltijos regiono valstybėmis. Tai galima pasiekti aktyviu dalyvavimu Baltijos jūros Valstybių Taryboje, kuri buvo įsteigta 1992 m. kovo 6 d. Kopenhagoje dalyvaujant Danijos, Vokietijos, Estijos, Suomijos, Latvijos, Lietuvos, Norvegijos,

Lenkijos, Rusijos, Švedijos ir Europos Bendrijos Komisijos atstovams.

Trečia – santykių su NVS transformavimas į bendradarbiavimo ir mainų santykius.

Ketvirta – ryšių su Višegradu šalimis: Vengrija, Lenkija, Čekija ir Slovakija plėtojimas.

Penktą atšaką sudarytų santykiai su likusiomis Europos valstybėmis.

Strategiškai svarbu plėtoti įvairaus pobūdžio bendradarbiavimą su neeuropinėmis išvystytomis pasaulio valstybėmis – JAV, Japonija, Kanada ir t.t. Netikslu būtų užmiršti ir kitų regionų bei valstybių, kur gali slėpti mums naudingą bendradarbiavimo rezervai. Prie tokių priklauso, pavyzdžiui, Turkija.

Suprantama, jog negalima apsiriboti tokiu stambiu politinio ir ekonominio žemėlapiu suskirstymu. Tuose blokuose esama atskirų valstybių bei jų mažesnių grupių, su kuriomis Lietuvą sieja glaudesni ryšiai.

Ypatingą vietą Lietuvos Respublikos užsienio politikoje turi užimti santykiai su kaimynėmis – Latvija ir Estija. Nors politinėje plotmėje – ypač derinant veiksmus Rytų atžvilgiu – padaryta nemažai, koordinacija, ir ypač ekonominių santykių sferoje, galėtų būti geresnė. Juolab, kad pasaulio opinija mus traktuoja kaip vieną politinį bei ekonominį vienetą.

Lenkija – tiek politiniu, tiek ekonominiu požiūriu svarbus Lietuvai kaimynas. Ši šalis – tai potencialus prekybinis partneris. Žvelgiant daugiau į ateitį, ne į praeitį, būtina ieškoti galimybių draugiškiems, abipusiai naudingiems, didinančioms abiejų šalių saugumą santykiams su Lenkija formuotis.

Esmingai svarbu yra toliau plėtoti santykius su kaimyninėmis valstybėmis Skandinavijoje. Politiniai, ekonominiai, moksliniai, kultūriniai ryšiai su šiomis šalimis dabar ženkliai įtakoja procesus, vykstančius Lietuvoje demokratijos bei rinkos ekonomikos link. Turime efektyviau išnaudoti geografinį šių šalių artumą, jų palankumą, jų suinteresuotumą demokratijos plėtotė, mūsų energetinėmis bei ekologinėmis problemomis.

NVS yra formavimosi procese. Glaudžiausi ryšiai yra tarp Rusijos Federacijos, Baltarusijos Respublikos bei Kazachstano. Geranoriškumo pagrindais besiremiantys Lietuvos – Rusijos politiniai santykiai atveria kelią ekonominių, kul-

tūrinių ryšių su šia valstybe normalizavimui.

Ukraina, kaip valstybė turinti didelį ekonominį potencialą, gamtinius išteklius, su kuria Lietuvą sieja istoriniai ryšiai, taip pat nusipelnė specialaus Lietuvos diplomatinės dėmesio.

Lietuva ir toliau turi siekti integruotis į Europos politinę bei ekonominę erdvę. Todėl būtina ir toliau plėtoti santykius su Europos Ekonominė bendrija, aktyviai dalyvaujant Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos procesuose, toliau bendradarbiauti mums prieinamose NATO struktūrose, prisidedant prie kolektyvinio saugumo sistemos kūrimo Europoje.

Tarptautinės politinės, ekonominės, kultūros, švietimo, mokslo organizacijos tampa vis svarbesniu globalizacijos procesų veiksniais. Lietuva turi būti aktyvi įsijungdama į šių organizacijų veiklą. Jungtinės Tautos, Europos taryba, Tarptautinis Valiutinis fondas, Pasaulinis Bankas ir kitos tarptautinės institucijos turi būti mūsų tarptautinės strategijos fokuse.

Vienu iš valstybės valdymo uždavinių yra taip pat išorės ir vidaus grėsmės jos valstybingumui eliminavimas. Šiuos uždavinius atlieka krašto saugumo sistema, kurią sudaro Krašto apsaugos ministerijos tarnybos ir Saugumo tarnyba. Krašto apsaugos ministerija įgyvendina valstybės saugumo ir gynybos politiką, antrąjį eliminuoja vidinės politinės destruktijos grėsmę, gindama konstitucinę santvarką.

Vyriausybė per savo valdymo struktūras sieks dalyvauti Jungtinių Tautų organizacijos vykdomose taikos kūrimo, jos palaikymo, humanitarinės pagalbos bei kitose operacijose, įsijungiant į šios organizacijos struktūras. Dalyvavimas Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos programose, Helsinkio procese ir jo sudėtinėse dalyse, ypač didinančiose saugumą, t.y. 1992 m. Vienos Dokumento įgyvendinimo ir jo tolimesniau plėtojime, Šiaurės Atlanto Bendradarbiavimo Taryboje – tai žingsniai vedantys į Europos tautų šeimą.

Dėmesys bus kreipiamas ir į sudarymą konkrečios saugumą didinančios sutarties tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos bei sutarčių su Lenkijos Respublika, Baltarusija bei Ukraina geriams kaimyniniams santykiams nustatyti. Taip pat dėl tarpusavio pagalbos gamtinių nelaimių atvejais.

Sie keli čia suminėti punktai tai tik dalis Lietu-

vos Vyriausybės programos, kuri buvo parengta praėjusių metų gruodžio mėnesį ir pristatyta įvairiems departamentams peržiūrėjimui bei papildymui pasiūlymais jos įgyvendinimui.

Šiandien Lietuva yra pakeliui į pilnutinės laisvės įgyvendinimą. Okupacinės kariuomenės daliniai pamazų palieka kraštą ir yra vilties, kad šie metai pagaliau bus paskutiniai kad svetimos valstybės kareivis nekviestas vaikštinės mūsų žemėje. Tik po to galėsime laisvai atsikvėpti ir garsiai sušukti, kad dabar tikrai esame laisvi. Bet prieš tai įvykstant jau dabar turime stiprinti tos laisvės pagrindus, kad ir vėl ji mūsų nepalikėtų.

Kaip žilioje senovėje vaidilūčių prižiūrėma amžinai ruseno aukuro ugnis, taip Vasario 16-tosios dvasia buvo grūdinama mūsų tautoje per visus priespaudos laikus. Ji buvo mums nuraminimas, paguoda ir padrąšinimas tęsti – likti ištikimiesiems jos idealui. Tą dvasią lietuviai jautė eidamas kryžiaus kančias tolimoje Sibiro tremtyje, ją jautė brolis ir sesė likę tėvynėje be teisių savo pačių gimtajame krašte. Su ta dvasia gyveno lietuviai atplėštas nuo tėvų žemės ir svetinguose svetimuose kraštuose. Ji jungė mus visus vienam tikslui – kovai, kiekvienam savaip prieinamais būdais ir keliais, atgausti Lietuvai laisvę.

Paskutinis valstybės formavimo etapas užsibaigė. Lietuva turi prezidentą. Ar su jo išrinkimu prasidės nauja diena ir išauš giedresnis rytas, ar dar ilga ir tamsi žiemos naktis sukausčius laikys mūsų žemę – parodys ateitis. Tos ateities formuotojai šiandien yra pati lietuvių tauta. Kiek ji sugebės eiti Vasario 16-tos akto pramintu keliu, kiek jo brangi atmintis ir aukos sudėtos jam įgyvendinti turės prasmės naujuose tautos siekiuose, tokia ir bus tautos ateitis.

Taigi, šią mums brangią dieną, pagarbiai prisiminę visus už tautos laisvę kovojusius, kraują ir gyvybes paaukojusius karius, šaulius bei partizanus; ištremtuosius, nukankintus, kalėjusius, išniekintus – atsinaujinę Vasario 16-tos dvasioje, broliškos meilės apgaubti, ženkime draugėje su visais tėvynėje į didį darbą – statyti naują Lietuvos valstybės rūmą kuriame tilptų viso pasaulio lietuviai, kur būtų gyventi miela ir ramu.

Lai Dievas laimina mūsų tautos pastangas kuriant šį naują gyvenimą!

(Pabaiga)

NEPRIKLAUSOMYBĖS 75-MEČIO MINĖJIMAI BOSTONO RAJONE

NORWOODO ŠV. JURGIO LIETUVIŲ PARAPIJOS SALĖJE vasario 9 d. Lietuvos Vyčių kuopa #27 surengė šventiną minėjimą. Klebonas kun. Vincas Val-kavičius pasakė prakalbą bei parengė parodą iš savo sukauptų istorinių raštų rinkinio – knygų, straipsnių, recenzijų. Dėl šalto oro minėjime dalyvavo negausus būrys parapijiečių, tačiau 17 aukotojų suaukojo \$875 Inž. Viktoras Kubilius jau daug metų atlieka pareigas, priimdamas aukas. Aukos paskirtos Bostono "Lietuvos Vaikų Globai" (Lithuanian Children's Relief, INC.).

AMERIKOS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ SAJUNGOS ALIAS BOSTONO SKYRIAUS Vasario 16 iškilmingas susirinkimas įvyko vasario 12 d. vakare Daivos Veitaitės – ir Steven Neidhardt namuose Cantone. Įžanginiu žodžiu susirinkimą atidarė valdybos pirm. inž. Jonas Čereška.

Išklausyta įdomi inž. Vlado Eikino paskaita "Elektrinių jėgainių stovis ir dabartinės nuotaikos Lietuvoje", palydėta skaidrėmis. V. Eikinas yra Firmos Stone & Webster viceprezidentas ir vadovavo grupei specialistų iš tos firmos, siekiančios įvertinti visų Lietuvos jėgainių būklę, sudaryti darbų ir finansų sąmatą su tikslu jas rekonstruoti ir sumoderninti.

Šiam reikalui Pasaulinis bankas pažadėjęs skirti paskolą labai palankiomis Lietuvai sąlygomis. JAV valdžia jau paskyrė 0,5 milijono dolerių padėties ištyrimui ir pradžios darbams. Tuo tarpu pilnutinei visų, t.y. šiluminių, akumuliacinių, hidro – ir atominės jėgainių rekonstrukcijai reikalinga 7 bilijonų dolerių. Jas sumoderninus, pagerėtų krašto aplinkos užterštumo lygis, būtų pakankamai elektros energijos vietos pramonei civilinės paskirties suvartojimui bei būtų galima ją eksportuoti į Rytų ir Vakarų šalis. Aktualia paskaityta tema iššaukė įdomią diskusiją ir daug įvairių klausimų. Po valdybos pranešimų sugiedotas Lietuvos himnas ir surinktos aukos įvairioms lietuviškoms organizacijoms viso: \$2,750. Daugiausiai auکوjo inž. J. Rasys – \$1,000 kelioms organizacijoms.

VASARIO 16 D. VIDURDIENĮ PRIE STATE HOUSE IR CITY HALL BOSTONE, kaip ir kasmet,

buvo iškeltos Lietuvos vėliavos, kalbą pasakė Gailius Draugelis, sugiedoti himnai.

PAGRINDINĖS ŠVENČIŲ IŠKILMĖS VYKO VASARIO 21, SEKMADIENĮ. Iškilmingas Mišias Šv. Petro bažnyčioje atnšavo klebonas kun. Albertas Kontautas, organizacijoms dalyvaujant su vėliavomis. Po pamaldų Lietuvos Vyčių 17-ta kuopa pavaišino kavute bažnyčios salėje.

1:30 val. p.p. pradėtas iškilmingas minėjimas Lietuvos Piliečių Klube, kurį pravedė Gintaras Čepas, ALTO pirm., JAV LB KV vicepirm., ir Rūta Kalvaitytė, PLJS valdybos narė.

Kun. A. Kontautas sukalbėjo tai dienai pritaikytą invokaciją, pagerbti žuvusieji už laisvę ir garbingo amžiaus savanoris – kūrėjas St. Griežė–Jurgelevičius, atvykęs į minėjimą, nepaisant nepalankaus oro.

Susirinkusius pasveikino Bostono miesto counsellor Jim Kelly, Latvių Bendruomenės pirm. Beržins su ponia, perskaityti prezidento Clinton ir Bostono Mero Flynn sveikinimai.

Pagrindinė kalbėtoja buvo Gintė Damušytė. Ji padarė pranešimą apie misijos darbus, nušvietė Lietuvos ir pasaulio valstybių tarptautinius santykius, pabrėžė labai perspektyvų bendradarbiavimą su Skandinavijos šalimis, pažymėjo būtinumą vystyti pozityvų požiūrį ir bendravimą tarp išeivijos ir tautos kamieno.

Meninę programą atliko Lituanistinės mokyklos mokiniai, Vyrų Sekstetas, tautinių šokių grupė Sambury, etnografinis ansamblis Sodauto ir solistai Onutė Alek-

Kredito kooperatyvo Taupa valdyba. Iš kairės, sėdi: A. Spirikaitis – vedėjas, D. Ramonienė, M. Mikonienė, R. Hallal. Stovi: dr. V. Maurutis, V. Kliorys, A. Rukšėnas, E. Marcinkevičius – pirm., V. Urbaitis.

saitė – Patch ir Benediktas Povilavičius, akomponavo komp. Jeronimas Kačinskas.

VYTENIO VASILIŲNO VARGONŲ REČITALIS įvyko Brocktono Šv. Kazimiero bažnyčioje kovo 7 vakare, skirtas Lietuvos vaikams. Po koncerto klebonas kun. P. Šakalis įteikė \$1.450 čekį "Lietuvos Vaikų Globos" atstovei Rėdai Veitenei.

RENGINIŲ KALENDORIUS

KOVO 25 d., ketvirtadienį, 8 v.v. Lietuvos piliečių klube, So. Bostone įvyks susitikimas su sugrįžusiais iš Lietuvos Dr. M. Dunn veido chirurgijos grupe, ir "Lietuvos Vaikų Globos" talkininkais A. Kulbiu, ses. E. Ivanauskaite ir D. Ščiukaite. Šį bendradarbiavimo projektą finansavo ir susitikimą rangia "Lietuvos Vaikų Globa", Inc., pirm. D. Neidhardt.

KOVO 28 d., sekmadienį, 3 v.p.p., First & Second Church, 66 Marlborough St., Bostone įvyks Pabaltiečių serijos trečiasis šio sezono koncertas. Estų atlikėjos Leelo Vald-

saar Basham, (fleita) ir Maaja Roos, (piano) užskleis Naujosios Anglijos Pabaltiečių draugijos 34-ji rengiamą koncertinį ciklą.

BALANDŽIO 4 d., 3 val. p.p. Lietuvos Piliečių Klubas 3a. salėje įvyks tradicinė Verbų sekmadienio popietė. Programoje A. Kezio fotoparoda ir susitikimas-pašnekesys su Lietuvos Dramos aktorais A. Večerskiu ir D. Dapšiene, kuri praves New Yorko aktorius A. Čiuberkis. Veiks vėlykaičių, margučių, verbų pa-

roda-pardavimas. Visus maloniai kviečia dalyvauti, pabendrauti, pasivaikinti rengėjai, Bostono LTI skyrius, pirm. S. Šatienė.

L.Ž.

NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel:(216)932-6100 Fax:(216)932-5236

KELIONĖMS | LIETUVA IR |
KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE
RITAI STAŠKUTEI
932-6100

PRAEITIES AKIMIRKŲ SKAMBESYS

(Atkelta iš 5 psl.)

eis pasivaikčioti į Vingio parką, o jam grįžus iš teatro, virtuvėje iki gilios nakties girdėsis vakarojančiųjų balsai. A. Kučingiui palikus Vilniaus teatrą, mano meilė operai neišblėso, tik kažkodėl kitų artistų vaidinamas Pilypas nebeatrodė toks gražus ir man jau nebebuvo jo taip labai gaila...

Tuo metu atsirado naujos bendravimo su seneliais spalvos ir nuotaikos. Jiems apsigyvenus Kaune mūsų moksleiviškos atostogos prabėgdavo tenai. Su džiaugsmu visuomet važiuodavom į Kauno namą, kur buvo daugybė kambarių, laiptai į ant-rą aukštą, sodas su pavėsi-ne, palėpė, pilna senų rakandų, ir žinoma, visus labai mylinti močiutė. Jos motyvas, nuolat iškylantis atmintyje, skamba švelniausiomis harmonijomis ir šilčiausiais tonais. Tyliai, ramiai, tarsi nepastebimai ji nuo ryto iki vakaro plušėjo namie ir sode, pakeliui suspėdama matyti dūkstančius vaikėčius, aptvarstyti jų nubrozduotus kelius ar sugulsiems vakare švelniai paglostyti galvutes.

Man atrodo, kad tai buvo vienintelis žmogus iš tiesų labai giliai mylėjęs, jautęs ir supratęs Antanėlį. Jo jaus-

mo močiutei išraišką, sudėtą į vienintelę frazę, išgirdau daug vėliau, močiutei jau mirus... Grįžusi iš aspirantūros Sankt Peterburgo konservatorijoje buvau gal kiek labiau sublogusi ir Antanėlis, pamatęs mane, paklausė... "Vaikeli, ko tu taip sudžiūvai?". Į tai aš atsakiau, kad visos mūsų giminės moterys – ir mama, ir močiutė – buvo lieknos ir smulkios. Antanėlis dar kartą atidžiai nužvelgęs mane atsiduso – "O ne, Magdulė buvo kitokia".

Šią frazę jis pasakė su tokia išpūdinga savo išraiškingo balso intonacija, kad jos spalva ir dabar tebeskamba mano ausyse. Į tą vienintelę frazę buvo sudėtas visos giliausių jausmų mylimai Magdulai turinys. Nuo to laiko panorau daug atidžiau įsiziūrėti į močiutės jaunystės laikų fotografijas, tarsi bandydama suprasti tą paslaptį, žvelgiančią iš ramios gražios garbanotos tamsiaplaukės J. Jablonskio lietuvių kalbos kursų klausytojos Voroneže akių ar pajusti laime spinduliuojančią akimirką, sustingusią Palangos smėlyje grakščiai klūpančios jaunos moters figūroje.

(Bus daugiau)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2531 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

PRISIKĖLIMAS

Vladas Vijeikis

Artinantis mano gyvenimo pabaigai, vis daugiau ėmiau domėtis pomirtiniu gyvenimu. Bedieviai, kurių paskutiniu laiku priviso, sako, kad nėra jokio pomirtinio gyvenimo. Nenoriu su jais sutikti. Tiek gyventa, tiek dirbta ir viskas pražūsta. Ne. Tuo nenoriu tikėti.

Senovės egiptiečiai labai tikėjo į pomirtinį gyvenimą. Į kapus dėjo įvairius reikmenis, reikalingus aname gyvenime. Kas liečia mano žmoną, ji niekad neįdėtų nieko gero į mano kapą. Gal kokį menką paminklėlį pastatys, kuris man jau iš anksto nepatinka.

Katalikai sako, kad bus visų mirusių prisikėlimas. O ką daryti prisikėlęs, nepaaiškina. Ar vėl skolos, morgičiai, priešai, politikieriai? Ačiū už tokį prisikėlimą.

Indai tiki į reincarnation. Tas reiškia, kad atgimsi, bet visai kitame pavidale. O jeigu atgimsi kupranugariu. Muš tave, kad temptum ar neštum. Ar neužteko šiame gyvenime tos kankynės?

Islamai žada amžiną gyvenimą jeigu žūsi kovoje su kardu rankoje už tikėjimą. Graži mirtis. Bet kas norėtų visa savo pomirtinį gyvenimą praleist švaistydami kardu?

Visa tai peržiūrėjus, gal pasilikti prie krikščionybės. Žada, kad bus teismas. Jeigu amerikietiška pagrindais, tai daug galimybių. Reikia turėti suktą advokatą. Jis išves. Paskutiniu atveju papirks teisėjus. Amerikoje tai įmanoma.

Tai tiek apie pomirtinį gyvenimą. Jei toks yra tai sužinosime. Ir gana greit.

Mano draugas Florijonas nerimsta.

– Kas bus po mirties?

– Būk kantresnis, – aš jam sakau – neužilgo sužinosi. Kiek čia bepaliko laukti. Bet Florijonas nekantrus.

– Tavo nuomone, kaip bus?

– Kokia čia mano nuomonė. Tūkstančius metų gudrios galvos galvojo ir nesidagalvojo. Va, jeigu kokia dūšėlė grįžtų ir pasakytų... Bet dar neteko sutikti. Tokią laikraštininkai apspistų. Televizijoje rodytų.

– Tai kaip manai? Ar tikėti į pomirtinį gyvenimą?

– Gal geriau tikėti. Vis šiočia tokia viltis, kad nepražuvai be pėdsako.

– O kas jeigu indų tikėjimas pasirodys pats tikriausias. Atgimsi gal slieku.

– Na, o kas blogo. Sliekas gyvena be rūpesčių, nei jam morgičiai nei sąskaitos, nei divorsai, nei politikieriai.

– O gal ir neblogai. Meškeriojimui kasiau sliekus. Tokie nusipenėję. Labai gerai atrodo. Manau, kad mano buto savininkas

atgims į blakę. Tiek metų mano kraują geria. Atgimęs turės patyrimą.

Dar pasvarstę šį labai svarbų reikalą nepriėjome jokių sprendimų. Tad nutarėme palaukti. Tada bus tikra.

Bet vis dėlto Florijonas dar paklausė:

– Kaip tu manai, kuo atgims dauguma LDDP narių?

– Nėra jokios abejonės. Chameleonais. Jiems įprasta spalvas keisti.

Į NAUJĄJĮ "MUZIKOS ŽINIOS" ŽURNALĄ PAŽVELGUS

P. Palys

Asmeniškai teko patirti, kad ne dėl leidėjų kaltės, kartą metuose išeinantis žurnalas "Muzikos Žinios", turėjęs pasirodyti praėjusių metų gale, savo skaitytojus pasiekė tik šių metų sausyje.

Kaip ir anksčiau išleis-

tieji "M.Ž.", taip ir šis (Nr. 243), rūpestingai paruoštas. Reikia tik džiaugtis, kad dar atsiranda pasišventusių ir darbo nebijančių asmenų, kurių dėka malonu paimti į rankas leidinį, suredaguotą Stasio Slizio ir Kazio Skais-

Grandinėlės loterijos vykdytojai telkiant lėšas kelionei į Chicago. Bilietus laiko E. Šilgalis, laimingą bilietą traukia L. Beržinytė, laimikį atiduoda B. Bublytė. VI. Bacevičiaus nuotr.

TAISYKIME SVEIKATĄ LIETUVOJ

Kelionę į Lietuvą ir poilsis vasarą geriausioj Druskininkų sanatorijoj

\$1.589

Kaina įskaito: Skrydžiai iš New Yorko į Vilnių ir atgal.
Kelionė į Druskininkus.

14 naktų sanatorijoj – pilnas maitinimas
ir gydymas, vonios, sausas masažas, gydomasis Jušas
gydomieji žolių kokteiliai ir t.t.

Grįžę galėsite tęsti Druskininkuose įgautą sveiko gyvenimo praktiką – sveikai gyventi ir gyvenimu džiaugtis.

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St.
Brooklyn NY 11229
Tel. 718-769-3300; 1 800-952-0119
FAX 718-769-3302
Telex 216 282

• DIRVA • 1993 m. kovo 18 d. • 9 psl.

girio, kuris jiems gėdos tikrai nedaro. Reikia tikėtis, kad jie neskubės "pavargti" ir "neišsivietins", kaip jau kažkurie žumalai yra pasielgę, tuo nuskurdindami išeivijos spaudą.

Leidinio viršelį puošia komp. sesers M. Bernadotos, S.S.C. nuotrauka. Viršelį atskleidus, apie ją, sulaukusią garbingo 90-ties metų amžiaus, rašo Antanas Giedraitis.

Sekančiame straipsnyje: "Atsipalaiduoti ir klausyti...", telpa, idomus Aleksandro Kučiūno pokalbis su komp. Jeronimu Kačinsku. Šalia kompozitoriaus nuotraukos patalpinta ir jo sukurtų mišių, "Kyrie" dalies gaidų pirmieji 9 taktai.

Virgilijus Barkauskas straipsnyje – "Laiko properšų šešėlyje", 85 metų sukakties proga aprašęs vargonų virtuozo Jono Žuko nucitą kelią, susirūpinęs, kad Lietuvoje jo vardas nė-

ra žinomas, straipsnio pabaigoje rašo: "Tėvyne, atsi-gręžk ir ištiesk rankas dar vienam savo sūnui, kuris nieko neprašo, tačiau yra tiek daug nusipelnęs Tau, visą gyvenimą, visus savo darbus, atlikęs Tavo vardu".

Vytautui Stroliai reikėjo šimtus valandų paaukoti, daugybę knygų perskaitant, enciklopedijas bevartant ir muzikinius įrašus išklau-sant, kad galėtų parašyti straipsnį – "Apie "Lietuvos" operas". To straipsnio keturiuose puslapiuose yra surinkta nepaprastai daug vertingos medžiagos.

"M.Ž." redaktorius Stasys Slizys, straipsnį pavadinęs "Pirmenybę teikiu žmogaus dvasiniam gyvenimui", kalbasi su Lietuvos muzikos Akademijos choro dirigavimo katedros vedėju Lionginu Abarium.

Tris Alfonso Mikulskio kūrybos tomus: "Tau, brangi tėvyne", "Dainos ir giesmės" ir "Skambėkite, kanklės", aptaria, ir į kai ką (angliškus dainų vertimus) kritiškai pažvelgia Vytautas Matulionis.

Apie jauną, vos penkių metų veiklą besidžiaugiantį Toronto jaunimo chorą "Volungė", rašo to choro dirigentė Dalia Viskontienė.

Pasiremama straipsniu "Sugrįžtanti muzika" (iš "Literatūra ir Menas") Valerija Baltušienė rašo apie išeivijos kompozitorių kūriniių koncertus Lietuvoje.

Adeodatas Tauragis straipsnyje "Pastabos "Šventojo Pavasario" paraštėje" rašo ir gaidų pavyzdžiais parodo, kiek daug lietuvišką liaudies melodijų, komp. Igoris Stravinskis panaudojo kurdamas baletą "Šventasis Pavasaris".

Faustas Strolia prisimena, prieš 20 metų mirusį pianistą, akompaniatorių ir choro dirigentą Joną Byanską.

Ona Mikulskienė rašo ir su gailėsčiu prisimena buvusį čiurlionietį ir radio "Tėvynės Garsai" vedėją Juozą Stempužį.

Žurnalas išpuoštas įvairiomis nuotraukomis. Jų tarpe yra 14-kos jubilijatų, švenčiančių 80, 85 ir 90 metų sukaktis ir 10 nuotraukų tų muzikų, kurie praėjusiais metais iškeliavo į amžinybę ir ten papildė muzikų gretas.

"Muzikos Žinių" žurnalą, pasiuntus 5 dolerių auką, bus galima gauti rašant "M.Ž." administratoriui Antanui Giedraičiui, 7310 South California Avenue, CHICAGO, IL 60629.

Pasigerėtinai švarų spausdinimo darbą atliko Mykolas Morkūnas Chicagoje.

Šį kartą "Muzikos Žinių" priede – Raimondos Apeikytės parašyta daina solo balsui ir fortepijonui "Matau".

ŽINIOS IŠ CHICAGOS

PAMINĖS KOVO 11 D. SUKAKTĮ

Dabar jau yra ne vien tik Vasario 16-ji, bet ir Kovo 11-ji. Tai datos, kurios vienos svarbios, kaip Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventės. Tik nežinia, kurią reikėtų daugiau vertinti ir kažin ar ateityje jas reikėtų abi atskirai minėti, ypatingai, kuomet jos išpuola mažiau negu vieno mėnesio atstumu. Šiemet Kovo 11-ji Chicagoje bus minima kovo 14 d. Jaunimo Centre ir minėjimą rengia Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Dalį programos išpildys Dainavos ansamblis, diriguojamas Dariaus Polikailio.

ATIDARYTA A. KEZIO FOTO PARODA

Chicagiečiams nereikia aiškinti, kas yra Algimantas Kezys. Tai vienas iš žymiausių lietuvių fotografų Amerikoje, dalyvavęs daugelyje parodų įvairiuose miestuose ir išleidęs daugelį fotografijos knygų. Nauja jo paroda, kuri yra Vasario 16-sios proga rengiamų įvairių parodų cikle atidaryta kovo 6 d. vakare Chicago State universiteto President's galerijoje. Ši jo paroda susilaukė nemažo susidomėjimo ir iš amerikiečių tarpo.

BRONIUS NAINYS KELIAVO Į SIBIRĄ

PLB valdybos pirmininkas Bronius Nainys iš Lemonto, kuris taip pat redaguoja ir šios valdybos leidžiamą žurnalą "Pasaulio Lietuvį", yra, turbūt, vienas iš didžiausių keliautojų lietuvių tarpe. Pernai jis du kartus lankėsi Lietuvoje, o šiemet jau vėl spėjo nuvažiuoti į Lietuvą, o iš ten aplankyti ir Sibirą ir ten gyvenančius lietuvius. Jis Chicagoje apėjo vasario 4 d., o sugrįžo paskutinėmis šio mėnesio dienomis ir vasarį 28 d. Lemonte apie kelionę pasidalino su mūsų tautiečiais. Jis papasakojo, kad šio kelionė nebuvo asmeniškai pobūdžio, nors vieną dieną jis praleido su artimaisiais Pakruojyje. Visas kitas laikas buvo pašvęstas Lietuvių

Bendruomenės reikalams – tiek Vilniuje tiek Sibire. Į Tomsą jis skridęs kartu su Sibiro lietuvių veikėju dr. Bernatoniū.

BUS PAGERBTA SALOMĖJA ENDRIJONINĖ

Chicago lietuvių tarpe yra dažnai linksniojama Salomėjos Endrijonienės pavardė. Ji čia jau daugelį metų reikšėsi ir tebesireikšia visuomeninėje veikloje. Net ir kankinama ligos, kurią ji nugalėjo, irgi nepasidavė, bet toliau tęsė savo veiklą. Jau ilgas laikas Endrijonienė yra Jaunimo Centro direktorė ir Jaunimo Centro moterų klubo pirmininkė. Na ir daugelio kitų organizacijų (jas išvardinti užimtų daug vietos) veikėja. Norint pagerbti šią nusipelnusią moterį yra rengiamas pobūvis, kuris įvyks kovo 13 d. Jaunimo Centre. Laukiama didelio būrio tautiečių, norinčių pagerbti šią neeilinę moterį.

VALDAS ADAMKUS KALBĖJO APIE PREZIDENTO RINKIMUS

Valdas Adamkus, kuris vadovavo Stasio Lozoraičio rinkiminei kampanijai į Lietuvos prezidentus ir ilgesnį laiką praleido Lietuvoje, iš ten sugrįžęs vasario 19 d. padarė viešą pranešimą apie ten patirtus išpūdžius. Susirinkus nelauktai dideliame klausytojų būriui (kai kuriems Jaunimo Centro kavinėje pritrūko sėdimų vietų), Adamkus papasakojo apie savo darbą – vargus bei džiaugsmus, vadovaujant S. Lozoraičio prezidentinei kampanijai.

Šiaip jau kalbėtojas ypatingų naujienų nepasakė, kadangi sekant Lietuvos spaudą, iš jos buvo galima susidaryti neblogą vaizdą apie pasirengimą rinkimams. Jis čia iškėlė gal ne labai dar girdėtą dalyką, kad Landsbergio pavardė Lietuvoje yra tapusi beveik keiksmazodžiu. Taip pat kai kuriuos gal šokiravo buvusio VLIK'o pirmininko, dabartinio Lietuvos Seimo nario, dr. Kazio Bobelio labai neigiamas įvertinimas. Tačiau,

bendrai paėmus, kalbėtojas laikėsi gana ramiai ir per daug nesijaudino.

REPETUOJA "NUODĖMINGA ANGELĄ"

Chicago lietuvių teatro "Vaidilutės" kolektyvas jau kuris laikas aktyviai repetuoja P. Vaičiūno veikalą "Nuodėmingą angelą", kuris prieškariniais metais Lietuvoje ėjo su nemažu pasisekimu. Šis veikalas scenos šviesą turėtų išvysti dar šį pavasarį. Režisuoja iš Lietuvos atvykusi žymi aktorė Irena Leonavičiūtė, o aktorių tarpe irgi yra nemaža vėliausiu metu iš Lietuvos atvažiuosiu žmonių.

Kadangi Amerikoje jau yra belikę tik du lietuvių teatriniai vienetai, tai šio pastatymo yra labai laukiama.

ATVYKO MUZIKAS ANICETAS ARMINAS

Vienas iš garsiausių Lietuvos dirigentų, menotyrininkas, profesorius dr. Anicetas Arminas vasario mėn. antroje pusėje atvyko į Chicago padirbėti. Čia jis nori rinkti medžiagą jo rengiamiems muzikiniams veikalams J. Žilėvičiaus – J. Kreivėno muzikologijos archyve ir kitose vietose. Jis jau baigia paruošti monografiją "Lietuvių chorai muzikinės kultūros ir tautinės savimovės žadintojai". Taip pat jis

Neringos Skaučių Tunto vadovės: Vilija Nasvytytė-Klimienė, buvusi Tuntininkė Kristina Freudenberg, Livia Pollock ir Ingrida Civinskienė vasario 1 d. po Tunto perdavimo apiegy.

GEAUGA COUNTY MAPLE FESTIVAL

The 64th Geauga County Maple Festival will be held on April 16, 17, and 18, 1993 on Chardon Square. Some of the activities will include a street dance on Friday, Country Western Line dance by Sandy Winkler of Port Washington on Saturday, ax throwing, grand parade, sap run, bath tub race, arts and crafts, concessions and rides. Demonstration of maple syrup production by Jim Freeman and continuous entertainment on the grand stand will entice young and old. Senior Day is April 16th. Be sure to mark your calendars for the first Festival of the year in Ohio.

* JAV ŽALIŲ KORTELIŲ (GREEN CARD) LOTERIJA *

JAV Department of State globojama

*** 40.000 GARANTUOTŲ VIZOS LAIMĖTOJŲ! ***

/Plus sutuoktiniai ir vaikai iki 21 m. amžiaus/

- NĖRA jokių darbo specialybės reikalavimų
- NEREIKIA jokių JAV šeimos reikalavimų
- NELEGALIAUS IMIGRANTO būklė leidžia loterijoje dalyvauti

KELIAUK, DIRBK, UŽDARBIAUK IR GYVENK JA VALSTYBĖSE LEGALIAI

Užsidirbk legalius atlyginimus, algas ir kitas išmokas taip, kaip ir JAV piliečiai.

40.000 nuolatinų JAV VIZŲ skiriama NEMOKAMAI

Legali Social Security Card NEMOKAMAI

Legali Svetimšalio Registracijos Kortelė (GREEN CARD) NEMOKAMAI

PADVIGUBINKITE SAVO LAIMĖJIMŲ PROGAS!!!!

Vyras ir žmona loterijoje gali dalyvauti kiekvienas atskirai

LIKO TIK TRYS SAVAITĖS LAIKO laimėti JAV nuolatinio apsigyvenimo VIZAS.

Paskutinis loterijos aplikacijų terminas yra 1993 m. kovo 31 d.

Padėkite šeimai ir tiems, kuriuos mylite JA Valstybėse ar Europoje tapti legaliais JAV gyventojais, legaliai dirbti ir pelnyti gerus pinigus: sužinokite viską apie JAV Valdžios Department of State VIZŲ Loteriją, ir kaip jūs, jūsų šeima ir tie, kuriuos jūs mylite galėtų dabai laimėti NUOLATINIO APSIGYVENIMO JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE VIZAS.

Informacijos Paketas: US \$ 35.00 kiekvienas; du (2) už \$ 60.00

Gražinti atgal Express Naktiniu paštu pridėti US \$ 10.00 už 1 ar 2 paketus

NEDELSKITE! SIŪSKITE Cashiers Check ar Money order (tik US \$\$) to:

Law Offices of William L. O'Bryan

548 South Spring Street, Suite 334 Los Angeles, CA 90013

Telephone No: (216) 622-1995, Facsimile No: (213) 624-1617

FOR IMPORTANT VISA LOTTERY INFORMATION

CALL 1-900-407-4774

\$ 2.99 per minute

Name: _____

Address: _____

City: _____ State: _____ Zip: _____ Phone No: _____

ŠI YRA VIENĄ KARTĄ GYVENIME PASITAİKANTI PROGA.
PAVERSKITE SAVO SVAJONES REALYBE. VEIKITE DABAI!!!
(Gražinkite šią užsakymo formą kartu su apmokėjimu)

Tai dvisavaitinis Lietuvių tautininkų sąjungos laikraštis leidžiamas Lietuvoje, redaguojamas Balio Sriubos. VILTIS ieško paramos ir prenumeratorių JAV valstybėse

Prenumerata metams oro paštu 45 doleriai.

VILTIS galima užsisakyti pas Vaclovą Mažeiką
519 N. Halien Terr. Park Ridge, IL. 60068
Tel. 708-823-3607

MIRĖ JULIJA SALASEVIČIENĖ (SALKIS)

Julija Salasevičienė, daugeliui tremtinių, po antrojo pasaulinio karo iš Europos atvykusių į Clevelandą, su savo vyru Jurgiu daug talkinę ir padėję čia įsikurti. Kovo 8 d. buvo palaidota Visų Sielų kapinėse.

Ji buvo aktyvi Tautinės Sąjungos, Moterų Sąjungos skyriuose ir, bendrai kur tik reikėjo talkos.

Reikia laukti, kad apie jos veiklą parašys tie, kurie ilgesnį laiką yra gyvenę jų svetinguose namuose. Mirė sulaukusi gražaus amžiaus 96 metų.

RAMOVĖNŲ VALDYBA

Vasario 21 d. įvykusiame LKVS Ramovė Clevelando skyriaus narių susirinkime, po pranešimų ir diskusijų, buvo renkama skyriaus valdyba ir kontrolės komisija. Kandidatais buvo pasiūlyti Vytautas Januškis, Edvardas Pranckus, Jurgis Malskis, Juozas Šlapelis, Vincas Čechis, Ignas Stankus, St. Butrimas, Jonas Citulis ir Povylas Šukys. Penkiems pasiūlytiems kandidatams atsiėmus savo kandidatūras, papildomai buvo pasiūlytas Vytenis Miškinis kuris pa-

siūlymą priėmė ir tuo būdu, skyriaus valdybą sudarė Vytautas Januškis - pirm., Jonas Citulis - vicepirm., Ignas Stankus - sekretorius, Vincas Čechis - išdininkas (koptuotas), Vytenis Miškinis - parengimų vadovas ir Edvardas Pranckus spaudos reikalams. Buvusiems kontrolės komisijos nariams, Broniui Bernotui ir Jonui Skavičiui sutikus pasilikti sekantiems metams, į Jono Citulio vietą, kuris perėjo į skyriaus valdybą, buvo pasiūlytas Vytautas Jokūbaitis. Tuo būdu kontrolės komisiją sudaro Bronius Bernotas, Jonas Skavičius ir Vytautas Jokūbaitis.

Kadangi ramovėnų organizacijos narių skaičius kiekvienais metais sparčiai mažėja, naujos valdybos didžiausias rūpestis kaip nors papildyti narių skaičių, taigi valdyba kviečia buvusius karius, partizanus ir Lietuvos laisvės kovotojus įsirašyti nariais. E. Pranckus

RAKETBOLO PIRMENYBĖS

1993m. Š.A. lietuvių raketbolo (Racquetball) pirmenybės įvyks 1993 m. kovo 27 d., Gene Weiss Racquettime, 25080 Lakeland Blvd., Euclid, Ohio. Tel. 216-731-0404.

Neringos Tunto skautės ruošiasi priimti ir pradžiuginti svečius Kaziuko Mugėje: Venta Civinskaitė, Alytė Glinka, Laura Rukšėnaitė, ir vadovė (stovi) Virginija Rubinski.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamautojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

DIEVE, DUOK MUMS, KAD ŽIEMOS ŠALČIUS NULYDĖJĘ
IR SULAUKĘ PAVASARIO BEI KAZIUKO SKAUTIŠKOS MUGĖS,
VĖL SUSIKVIESTUMBIN JON KAIMYNIŠKAI PASISVEIKINT.

Clevelando skautų Neringos ir Pilėnų tuntai nuoširdžiai kviečia visus Clevelando lietuvius ir jų draugus apsilankyti metinėje

KAZIUKO MUGĖJE,

kuri ruošinama š.m. kovo 28 dieną, sekmadienį, nuo 11:30 iki 1:30 val. Dievo Motinos parapijos salėse.

Turėsite progos pasigrožėti ir nusipirkti skautiškų ir ne skautiškų gaminių, pasivaišinti Jums paruoštais pietumis ir saldumynais, išbandyti savo laimę loterijoje ir padainuoti su skautukais mugės baigimo lauželyje.

Kviečiame ir laukiame,
Neringos ir Pilėnų tuntai

Pirmenybes vykdo Cleve-
lando LSK Žaibas.

Varžybų pradžia 9:30 val.
ryto. Dalyvių registracija nuo
8:30 val.

Programoje – vienetų var-
žybos šiose klasėse: vyrų (ne-
riboto amžiaus), moterų (neri-
boto amžiaus), vyrų senjorų
(45 m. ir vyresnių) ir "Novice"
(pradedančių – neriboto am-
žiaus).

Dalyvių registracija – iki
1993 m. kovo 20 d. imtinai
šiuo adresu: Algis Nagevičius,
7702 West Pleasant Valley Rd.
Parma, OH. 44130. Tel. 216-
845-4954.

PARENGIMAI

1993 M.

• KOVO 19 d. Žuvis (fish fry).
Šokiai Lietuvių namuose. 5 v.v.

• KOVO 20-21 d.d. Metinė
ateitininkų šeimos šventė.

• KOVO 27 d. 1993 m. Š. Ame-
rikos Lietuvių Raketbolo (Racquet-
ball) Pirmenybės, Gene Weiss
Racquettime, 25080 Lakeland
Blvd., Euclid, Ohio. Pradžia: 8:30
val. ryto. Rengia – LSK ŽAIBAS

• KOVO 28 d., sekmadienį,
11:30 – 1:30 val. Kaziuko Mugė
Dievo Motinos parapijos salėse.
rengia "Neringos" ir "Pilėnų"
Skautų tuntai.

• BALANDŽIO 4 Kultūrinio
darželio popietė 4 val. Dievo
Motinos parapijos Mažonoje salėje.

• BALANDŽIO 17 d. "Grandinė-
lės" 40 metų KONCERTAS

• BALANDŽIO 18 d. Šv. Jurgio
parapijos Atvelykio Stalas 11:30

Liepsnelė Janytė Klimaitė su vadove ps. Aida Bublyte laukia
svečių Kaziuko Mugėje š.m. kovo mėn. 28 d.

Siuntiniai į Lietuvą -

639 East 185 th Street
Euclid, OH 44119

Telefonas (216) 481-0011

Kainos - jau nuo 58 centų už svarą

Pasiteiraukite dėl skubesių oro kargo siuntinių.

Kainos - jau nuo \$ 2.50 už svarą

Greitai pristatomi pinigai Lietuvoje doleriais.

Jūsų patogumui galite įsigyti dėžių siuntiniams

Dirbame: antr.-penkt. nuo 9 v.r. iki 5 v.v., šeštadienį

nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

Pagrindinis atlanta IE ofisas - Chicagoje

Nemokamas tel. 1-800-775-SEND

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

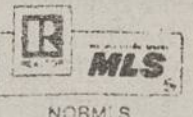
767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119
4 8 1 - 6 6 7 7

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

LAISVĖS KOVŲ ARCHYVAS

I

Antanas Dundzila

Pasirodo, kad Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, jos istorijos sekcija, ruošia spaudai ir leidžia "Laisvės kovų archyvą". Tai dokumentų rinkinys apie pokario rezistenciją, tačiau, redakcija rašo, bus skiriama vietos ir 1940 – 1944 m. priešinimosi laikotarpiui. Taip pat tilps medžiaga apie disidentinius bei moralinius sąjūdžius, kilusius Lietuvoje, kai jau buvo palaužta ginkluota partizanų kova.

Šiuo metu esame gavę keturis sąsiuvinius, kuriuos leidėjai žymi penkiais tomais. Nors kiekvienas sąsiuvinys atrodo plonokai, tačiau tie keturi sudaro net 386 puslapius. Šių leidinių serija pradėta leisti 1991, tada pasirodė pirmieji du tomai. Paskutinio tomo redakcijos sąraše randame D. Kuodytę, R. Gudaitę, V. Maciulevičių, B. Oksaitę ir R. Žilį. Taip pat paskelbta redakcinė kolegija: B. Gajauskas, I. Janavičienė, Č. Kišonas, A. Kašeta, A. Kliunka, A. Lukša, G. Šidlauskas, G. Vaičiūnas, V. Gregoraitis.

Leidinyje iliustruotas partizanų bei dokumentų nuotraukomis, leidžiamas 10,000 egz. tiražu. Kaina sutartinė – kaip kad dabar visur rašoma. Visi sąsiuviniai išleisti be vardų rodyklės, bet tai bus galima ir vėliau padaryti: dabar svarbu "Archyvą" kuo skubiau leisti. Tiesa, norintiems leidinių užsisakyti (nežinau ar priimamos prenumeratos), patariau kreiptis į Sąjungą: Donelaičio 70 b, 3000 Kaune.

Skaityti yra ką. Iki šiol yra atspausdinti Tauro apygardos išlikę dokumentai ir Dzūkų rinktinės archyvas. Iš leidinio neaišku, ar atspausdinta viskas, kas buvo surasta ir yra įskaitoma, ar daryta kokia nors atranka. Taigi nematant turimų dokumentų bibliografijos, lieka neaiški tų išlikusių dokumentų apimtis.

Bendrai imant, dokumentai, kuriuos pokario rezistentai slėpdavo žemėje, daugumoje yra žuvę. Vieni jų buvo sovietų saugumo organų surasti ar atskirų asmenų sunaikinti, kiti tiesiog užmiršti ar nuo laiko bei drėgmės sudūlėję. Išlikusių

Dzūkų štabo archyvą 1952 m. rudenį Birštono apylinkėse užkasė Dainavos partizanų apygardos vadas Vincas Daunoras – Ungurys. Archyvo paslaptį išsaugojo Antanas Kalesinskas – Suvalkietis. Esme laimingi, dabar galėdami susipažinti su šia medžiaga.

Žvelgiant į turimą medžiagą, reikia pripažinti partizaninio judėjimo organizuotumą, plačią veiklą bei atkaklumą. Čia reikia pabrėžti, kad partizanų vadovybė aiškiai žinojo už ką jie kovoja ir kodėl. Ypač ankstyvesniais partizanų judėjimo laikais buvo daug svarstymų apie Lietuvos valstybės atstatymą, apie tuometinės politinės ir karinės vadovybės reikalus. Ryšiai su kovose žuvusių partizanų vadų vietiniais vis būdavo atstatomi ir atstatomi. Taip pat reikia pripažinti nepaprastai didelį, naikinantį sovietų agentų vaidmenį partizanų eilėse.

Stebina, ką dabar raportai, įsakymai, aplinkraščiai posėdžių protokolai su nuotraukomis ir kt. 1946-V-3 d. Skaisčiūnų kaime įvykusiame Tauro apygardos vadų suvažiavime buvo pranešta net apie uniformas (Lietuvos kariuomenės naudota apranga) ir net 16 partizanų pareigų laipsnių – nuo apygardos vado iki grandinio imtinai (1 t., p. 19). Kitoje vietoje randame įtikinantį paaiškinimą, kad kariškos drausmės, kariško formalumo, saljutų, rikiuočių ir kt. kariuomenėje vartojamų išorinių bruožų partizanams prireikė, norint išlaikyti karišką tvarką. Savime aišku, kad raštų ir raportų irgi reikėjo, tačiau jų ruošimas partizanuose pareikalavo daug laiko, išteklų ir jėgų. Pvz., apie įvykdytą Pušelės su Mažyčiu "sužieduotuvį" operaciją, kurios metu buvo likviduotas Marijampolės bolševikų aktyvas, Vytauto rinktinės vadas Vampyras pranešė savo 1947-II-29 d. raštu Nr. 309; stebina, kad ta rinktinė būtų parašiusi daugiau kaip 300 raštų!

Reikia manyti, kad tie visi raštai rezistenciją taip pat statė į pavojų, nes, kojam nors partizanų doku-

mentui pakliuvus į sovietų rankas, kai kas galėjo būti sukompromituotas ar net likviduotas. Taigi, pvz., Geležinio Vilko tėvunijos žuvusiųjų partizanų vardinis sąrašas (5 t., p. 30) priešui galėjo suteikti reikšmingos medžiagos.

Kitas savisauginės rizikos bruožas yra partizanų nuotraukos. Atrodo, kad partizanai nesivaržė fotografuotis. Argi partizanai nebijojo, kad tos nuotraukos pakliūs į priešo rankas? Tiesa, palyginus mažai matome nuotraukų su vadais. Eiliniai ir, retkarčiais, vadai tai fotografuodavosi (pvz., tai fotografuodavosi (pvz., Ramanauskas – Vanagas, Daumantas, Milaševičius – Ruonis, bei kiti), o kartais – net nuotraukose šypsodavosi.

Idomu, kad neturime dažnai minėto, Vakaruose pažįstamo J. Deksnio ar tikro išdaviko, Markulio – Erelio nuotraukų. Taip pat nematėme Mykolo – Jono ar Kazimieraičio nuotraukų partizaniškoje aplinkoje.

Šiomis pastabomis nei leidinio nei partizanų nekritikuojame – nes suprantame faktą, kad fotografuodamiesi partizanai žinojo, ką daro ir kuo rizikuoja.

A.P.P.L.E. KVIEČIA IR LAUKIA

A.P.P.L.E. bendrija (Amerikos mokytojai – Lietuvos mokykloms) organizuoja jau trečią vasaros seminarą Lietuvos mokytojams. Seminaras bus š.m. liepos 12 – rugpjūčio 15 dienomis Vilniuje ir dar keliuose kituose miestuose. Norima sudaryti sąlygas, kad kiek galima daugiau Lietuvos provincijose dirbančių mokytojų galėtų šiuose kursuose dalyvauti.

Tačiau, šiam užmojui įgyvendinti, reikalinga mūsų pagalba. Mes ieškome geraširdžių asmenų, kurie sutiktų paaukoti po dvidešimtį dolerių, nes tiek kainuotų vienam Lietuvos mokytojui dviejų savaitių pragyvenimas ir bendrabutis. Jūsų auka būtų jai arba jam tiesioginė parama. Pasibaigus kursams, susilauktumėt asmenišką padėkos laišką.

Iki šiol A.P.P.L.E. bendrijos ir Lietuvos kultūros ir švietimo Ministerijos ruošiamus seminarus yra išklause 1,438 Lietuvos mokytojai. Šiais metais bus skaitomos paskaitos šiomis temomis: visuomeniniai mokslai, priešmokyklinė pedagogika, pradinė klasių pedagogika, matematika, gamtos mokslai, psichologija, ypatingoji pedagogika, anglų, prancūzų, vokiečių kalbų dėstymo metodika, vieningosios kalbos ugdymas, muzika, dailė, moky-

75 metų sukakties proga inž. Kazys Daugėla įteikė dr. Jurgiui Gimbutui darytą nuotr. L. Kulbienės nuotr.

Dabar, po pusšimčio metų, už tą dokumentaciją bei nuotraukas galime būti tik dėkingi, nes visa tai mums padeda jų pėdsakus, jų žygius iš jų pačių dokumentus pažinti. Šie dokumentai yra šventų, pasiaukojimo pilnų laisvės kovų palikimas – tai partizanų evangelija. Įsidėmėkime: evangelija! Krikščionybė panašiai dokumentuotos Evangelijos neturi: ji naudoja po pusšimčio ar daugiau metų graikų ir aramajų kalbomis išlikusius tekstus.

(Bus daugiau)

tojų centrų veikla, bibliotekininkystė, švietimo valdyba, socialiniai apleistų vaikų mokymas, sveikatingumo ugdymas, etikos ir dorovės pagrindai.

A.P.P.L.E. generalinė direktorė Vaiva Vebraitė – Gustienė sausio pradžioje

lankėsi Lietuvoje, kur susitiko su Lietuvos Kultūros ir švietimo Ministru Dainium Trinkūnu. Ministras įteikė A.P.P.L.E. bendrijai laišką, kuriame dėkoja už nuoširdžią Amerikos mokytojų ir pedagogų paramą Lietuvos mokykloms. "Padėdami įtvirtinti demokratinius švietimo administravimo principus, kurti naujas auklėjimo bei mokymo programas, jūs kartu spartinate Lietuvos visuomenės demokratėjimą, ugdote taip stokojamą jos pilietinį bei valstybinį sąmoningumą."

Jei sutinkate, kad Lietuvos ateitis didele dalimi priklauso nuo Lietuvos jaunimo ir jų dabartinių auklėtojų, stipendines aukas prašome nedelsiant siųsti būstinės adresu: A.P.P.L.E., P.O. Box 1370, W. Hartford, CT. 06107

Ritonė Rudaitienė

Broliui

VYTAUTUI

LIETUVOJE mirus, ALĘ RŪTA ARBIENĘ, ALFONSA NAKĄ ir jų artimuosius giliai užjaučiu

Rūta Sakienė

A. A.

KPT. ANDRIUI JUŠKEVIČIUI

iškeliauvus Amžinybėn užuojautą reiškiu Jo žmonai ZUZANAI, dukrai JŪRATEI ir kitiems artimiesiems

Rūta Sakienė